

SLOVENSKI

Uredništvo: Rudi Janjuga, Ljubljana, Tomičeva ulica št. 113. Telefon: 2-1133. Tiskovna hiša: Ljubljana, Tiska ulica št. 113. Ziro račun pri predaji št. 23 - Ziro račun pri predaji št. 23 - Ziro račun pri predaji št. 23 - Ziro račun pri predaji št. 23

Poročevallec

DOMOVINA SE KLANJA POKOJNIKU

NA ŽALNI SEJI JE ZVEZNI IZVRŠNI SVET SPREJEL ŠTIRI SKLEPE, KI JIH JE PREDLAGAL PREDSEDNIK REPUBLIKE TITO.

TOVARIŠ MOŠA PIJADE BO POKOPAN PO SKLEPU ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA V GROBNICI NARODNIH HEROJEV NA KALEMEGDANU.

IZVRŠNI SVET JE SKLENIL, DA SE V BEOGRADU POSTAVI SPOMENIK TOVARIŠU MOŠI PIJADU, NA KRAJU, KI BO NAKNADNO DOLOČEN V SPORAZUMU Z BEOGRAJSKIM LJUDSKIM ODBOROM.

PRAV TAKO JE BILO SKLENJENO, DA DOLOČI ZVEZNI IZVRŠNI SVET DRUŽINSKO POKOJNINO SOPROGI TOVARIŠA PIJADA LEPI NEŠIČ-PIJADE NA PODLAGI ZAKONA O SOCIALNEM ZAVAROVANJU DELAVCEV IN USLUŽBENCEV.

ZVEZNI IZVRŠNI SVET JE NA KONCU SEJE SPREJEL PREDLOG ZVEZE NOVINARJEV JUGOSLAVIJE, NAJ SE DOM TISKA, KI GA BODO POSTAVILI V BEOGRADU, IMENUJE PO TOVARIŠU MOŠI PIJADU.

zveznega izvršnega sveta, funkcionarji zvezne ljudske skupščine, drugi državni funkcionarji in javni delavci. Čez svetlorumeno hrastovo krsto je bila razpeta velika trobojnica s peterokrako zvezdo v sredini. Ob oderu sta bila položena dva velika venca svežega cvetja, ki so ju nosili oficirji jugoslovanske vojnega letalstva. V istem trenutku so iz letala prinesli tudi vence, ki so bili položeni na oder v Parizu. Med temi je bil velik venec soproge tovariša Moše Pijada.

Od Batajnice do zvezne ljudske skupščine se je zbralo ogromno ljudi, da bi izkazali čast revolucionarju, borcu in voditelju. 16 km je bila dolga kolona ljudi. Ob letališču so se zbrali prebivalci Batajnice. Imeli so ozelenela vejice vrbe in prvo pomladansko cvetje. Tako je bila slika vse do Beograda. Ulice Zemuna so bile natrpane z ljudmi.

L. Stojilkovič

V SPOMIN MRTVEMU SODELAVCU

Beograd, 16. marca. Človeku, ki so ga vsi ljubili, postrtovalnemu državniku in politiku, čegar junška moč je vzbujala občudovanje vseh, ki so z njim delali, pokojnemu predsedniku zvezne ljudske skupščine Moši Pijadu, je zvezni izvršni svet danes ob 11. na žalni seji s besedami bolelosti in žalosti vse naše države izrekel slavo in zahvalo za vse, kar je storil za dobro naše socialistične skupnosti.

Človek, ta revolucionar, v najtežjih okoliščinah neumorno delal v leti in kako je, ko je po štirinajstletni ječi prišel na svobodo, ponovno takoj stopil aktivno v vrste Komunistične partije Jugoslavije. Vemo, kako je ta naš tovariš med vojno opravil svojo dolžnost na vsakem mestu, kamor ga je postavila Partija. Bil je to človek revolucionar, komunist, ki v svoji štiridesetletni revolucionarni borbi ni imel oddiha. Njegova ogromna duhovna moč ni bila enaka njegovi telesni moči in to ga je seveda tudi zrušilo, kajti vsa ta trpljenja, ki jih je pretrpel, so imele neizogibno posledico, da je glede na svoja leta starosti prezgodaj odšel iz naših vrst.

nje, ki je bilo vse izpolnjeno s borbo proti vsemu mlačnemu in nazadnjaškemu v človeški družbi, z borbo za osvoboditev delovnih ljudi, za nove družbene odnose, v katerih bo delovni človek uresnil veliki ideal najboljših umov človeštva — svet brez zatiranja in izkoriščanja. Skoro štiri desetletja se je boril Moša Pijada pod osvobodilno zastavo komunizma in prisahal v to borbo vso svojo vsestransko nadarjeno osebnost brez pridržka, svoj bleščeči um, svojo neizčrpano energijo, svoje čuteče človeško srce. Bil je izrazito borbena priroda, ki ga je tudi dovedla v delavsko gibanje, v Komunistično partijo Jugoslavije. V njenih vrstah se je kalil in dozoreval revolucionar Moša Pijada, njegove izjemne sposobnosti borca pa so ga naglo dvignile v prve vrste komaj ustanovljene revolucionarne partije delavskega razreda.

lja njene neodvisnosti in svobodnega razvoja pred vsemi poskusi, da bi se ji od zunaj vsilila politika, ki ni v interesu niti delovnih ljudi naše države, niti socializma sploh.

Zivljenje tovariša Moše je neolčljivo povezano z življenjem in razvojem naše Partije, z njenim prizadevanjem, z njeno dolgotrajno borbo, da se usposobi in postane voditeljica delavskega razreda in drugih delovnih ljudi v njihovi borbi za osvoboditev izpod kapitalističnega jarma, v borbi za socializem. Tovariš Moša je v njenih vrstah zavezal ugledno mesto tudi v dobi, ko je bila partija ilegalna in preganjana in potem, ko je stala na čelu narodov Jugoslavije in v uporabi tužnih osvajalcev in izdajalski buržoaziji, tudi takrat, ko je bilo potrebno po zaslugi zmage naše revolucije priprornice z orožjem v roki graditi na razvalinah starega novo socialistično Jugoslavijo. Pri tem delu je tovariš Moša zgoroval. Vsi ki so ga poznali, se spominjajo neumornega delavca, ki je nesebično izbral svojo moč, ki mu ni bilo nič težkega, ki je kakor vojak disciplinarno opravljal vsako partijsko nalogo.

V sejni dvorani v nadstropju nad kabinetom, v katerem je delal pokojni Pijada, dokler je bil podpredsednik zveznega izvršnega sveta, so se zbrali najvišji jugoslovanski voditelji, s katerimi je tovariš Pijada skupno deloval in ustvarjal, pretrpeli z globoko žalostjo za človekom, ki ga je smrt doletela tako nenadoma.

Tovariši! V kratkem času smo izgubili dva naša velika revolucionarja, razen mnogih drugih naših tovarišev. Tudi zadnji, ko smo spremlili pokojnega tovariša Kildriča v večnemu počitku, smo govorili, da moramo več skrbeti za naše tovariše, za naše kadre, za zdravje naših tovarišev. Jaz bi danes tukaj še enkrat apeliral, naj se misli na to, da vrste naših starih revolucionarjev niso preveč številne in da je treba še kako čuvati zdravje in življenje tistih kadrov, ki so šli skozi vse burje in ki imajo ogromne izkušnje. Naj nam bo smrt drugega tovariša Moše Pijada pouk, da bomo v tem pogledu nekoliko resnejši.

Moša Pijada je bil človek akcije, ki je vedel, da ni dovolj biti samo na strani tlačnih, temveč da je neobhodno potrebno boriti se organizirano za njihove pravice, za njihovo končno osvoboditev. Bilo mu je mrzko vsako fraziranje in vedno je njegovo besedo spremljalo delo. Zato je bil neutrujen agitator, organizator, siljen novinar in publicist, graditelj živih borcev. Niso ga mogle preplasti grožnje nasilnih oblastnikov stare Jugoslavije, katerih korupcija in nasilstvo je neumljivo šibal. Niso mu mogle vzeti poguma spetke in obrekovanja frakcionarjev v partiji, proti katerih oportunistu se je upiral njegova strastna priroda revolucionarja in poštenega človeka. Niso ga mogli zlomiti dolgoletni zapori v kazamatih Sremske Mitrovice in Lipoglav. Niso ga mogle omajati mnoge izkušnje in težave, na katere je natelet v svojem burnem življenju revolucionarja. Nasprotno, postajal je vse bolj pravičnik, neomajen in je raste v veliko osebnost revolucionarnega delavskega gibanja naše države, v organizatorja in voditelja naše revolucije, uglednega in neumornega graditelja naše socialistične domovine, branitelja

Nenavadno velik je bil delež tovariša Moše Pijada v izgradnji naše ljudske oblasti, pravnih osnov socialistične Jugoslavije. Še v burnih dneh upora leta 1942 v Fočji je kot eden izmed najbližjih sodelavcev tovariša Tita izdeloval prve predpise o ljudski oblasti, kasneje v Bihacu pa je pripravil prvo zasodanje AVNOJ. Ko pa so polagali temelje naše federacije na drugem zasedanju AVNOJ v mesecu novembru leta 1943 v Jajcu, je tovariš Moša sodeloval pri izdelavi vseh glavnih sklepov tega zgodovinskega zasedanja.

Točno ob 11. so prispeli predsednik republike Josip Broz-Tito in podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković. V žalostni tišini so bili v sejni dvorani že zbrani podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković z drugimi člani sveta, predsedniki republiških ljudskih skupščin Peter Stambolić, Miha Marinko, Djuro Pučar, Lazar Kolisevski in Blažo Jovanović, predsedniki republiških izvršnih svetov Jovan Veselinov, Jakov Lazević, Boris Krležer, Ljubčo Arsov in Filip Bajković. Prisotni so bili nadpredsednica zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjura, predsednik zveznega zbora zvezne ljudske skupščine Vlado Zečević, sekretar zvezne ljudske skupščine Mitar Bakić, zastopnika beograjskih meščanov Miloš Minić in Djurica Joljić ter drugi.

Prosim vas tovariši, da počastimo z minuto molka našega predragega tovariša, pokojnega Moše Pijada.

Bil je neustrašen in neumljiv borec. Niso ga mogle preplasti grožnje nasilnih oblastnikov stare Jugoslavije, katerih korupcija in nasilstvo je neumljivo šibal. Niso mu mogle vzeti poguma spetke in obrekovanja frakcionarjev v partiji, proti katerih oportunistu se je upiral njegova strastna priroda revolucionarja in poštenega človeka. Niso ga mogli zlomiti dolgoletni zapori v kazamatih Sremske Mitrovice in Lipoglav. Niso ga mogle omajati mnoge izkušnje in težave, na katere je natelet v svojem burnem življenju revolucionarja. Nasprotno, postajal je vse bolj pravičnik, neomajen in je raste v veliko osebnost revolucionarnega delavskega gibanja naše države, v organizatorja in voditelja naše revolucije, uglednega in neumornega graditelja naše socialistične domovine, branitelja

Po osvoboditvi je bil eden izmed avtorjev načrta prve ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije, nato ustavnega zakona in vrste drugih zakonov, ki pomenijo pravni temelj socialistične Jugoslavije. Pri tem je delal do zadnjih svojih dni, ne glede na svojo telesno izčrpanost in ne da bi poslušal opomine svojih tovarišev, naj se varčuje in čuva.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Beograd, 16. marca (Od našega stalnega dopisnika). Posmrtni ostanki Moše Pijada, predsednika zvezne ljudske skupščine in člana izvršnega komiteja CK ZK Jugoslavije, neumornega veterana jugoslovanske ljudske revolucije in izgradnje FLR Jugoslavije so prispeli okoli 16.40 s posebnim letalom JAT na letališče v Batajnici. Ze pol ure prej, preden se je začel zvok convetra, ki je tokrat bolešno odjeknil v srcih prisotnih, se je zbralo veliko število državnih in političnih voditeljev na letališču. Tu so bili podpredsedniki zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Rodoljub Čolaković, predsednik ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić, predsednik ljudske skupščine Makedonije Lazar Kolisevski, člani zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, Ivan Gošnjak, Veljko Zeković, Moma Marković, Velimir Stojnić, Slobodan Penzić in Nikola Minčev, predsednik izvršnega sveta Srbije Jovan Veselinov, predsednik centralnega sveta Zvezve sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj, podpredsednik zvezne ljudske skupščine tov. Lidija Sentjura, predsed zbora proizvajal-

POGREB BO JUTRI

BEOGRAD, 16. marca. Takoj po žalni seji zveznega izvršnega sveta je bila seja državnega odbora za pogreb tovariša Moše Pijada, ki ji je predsedoval predsednik republike Josip Broz - Tito. Posmrtno ostanke Moše Pijada bodo po prihodu v Beograd prenesli v zvezno ljudsko skupščino, kjer bodo izpostavljeni od nedelje ob 9. dopoldne do ponedeljka do 14. ure, ko se bo začel pogrebni sprevod. Vsa ta čas bodo poleg pokojničkovega odra častne straže. Pogrebni sprevod bo krenil od Skupščine po ulici Miloša Velikega, nato pa po ulici Maršala Tita in čez Terazije do Kalemegdana, kjer bodo tovariša Moša Pijada položili v grobnico narodnih herojev. Tovariš Pijada bo pokopan z največjimi častmi. V pogrebem sprevodu bodo poleg Beograđanov, na katerih mesto je tako tesno povezano življenje

pokojnega tovariša Pijade, sodelovali tudi delegacije vseh ljudskih republik. Na pobudo predsednika republike Josipa Broza - Tita je državni odbor za pogreb predlagal zveznemu izvršnemu svetu, naj sprejme sklep o ustanovitvi »sklada Moše Pijade za likevno umetnost«. Državni odbor za pogreb je sklenil, da bodo v ponedeljek po vsej državi zaprte šole, in je priporočil, naj se prva ura pouka v terek posveti spominu umrlega tovariša Pijade. Ker je že doslej ogromno število podjetij, ustanov, političnih in drugih organizacij izrazilo željo, da bi nosili v pogrebem sprevodu tudi njihove vence, je bilo na seji državnega odbora za pogreb izraženo mnenje, da bi mogli zaradi tolikga števila delovnih kolektivov in organizacij dati namesto venca svoj prispevek v sklad za pomoč otrokom padlih borcev.

cev zvezne skupščine Ivan Božičević, sekretar zvezne skupščine Mitar Bakić, predsednik zunanje-političnega odbora Veljko Vlahović, predsednik beograjskega ljudskega odbora Miloš Minić, načelnik generalnega štaba JLA general polkovnik Ljubo Vučković, državni sekretar za notranje zadeve Svetislav Stefanović, državni sekretar za zunanje zadeve Dobrovoje Vidić, mnogi poslanci zvezne skupščine in skupščine Srbije ter politični javni in kulturni delavci v Beogradu. Izmed tujih zastopnikov so sprejeli posmrtnih ostankov predsednika Pijada prisostvovali doyen diplomatskega zbora, brazilski veleposlanik Rebeiro Couto, odpravnik poslov britanskega veleposlanstva Peter Hyman in drugi. Točno ob 16.40, se je nad letališčem pojavil dvomotorni »Metropolitans, ki je iz Pariza pripeljal posmrtno ostanke Moše Pijada. Motorji so utihnili, letalo se je tiho spuščalo. Ko se je dotaknilo tal, je bilo čuti le povelje »mirno«. Častni bataljon je počastil preminulega predsednika zvezne skupščine. Na obrazih smo brali žalost in tugo. Medtem ko je vojaška godba intonirala posmrtno korčnico, se je letalo ustavilo. Izstopila je soproga Lepa Pijada v spremstvu podpredsednika zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića, podpredsednika zvezne ljudske skupščine Vladimirja Simića, jugoslovanskega veleposlanika v Parizu dr. Aleša Beblerja in drugih članov, ki so odpotovali danes v Pariz. Skupina višjih letalskih oficirjev je prenesla iz letala težko hrastovo krsto in jo nesla proti lafeti. Proti lafeti pa so šli člani izvršnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, podpredsedniki zveznega izvršnega sveta, člani

ceva zvezne skupščine Ivan Božičević, sekretar zvezne skupščine Mitar Bakić, predsednik zunanje-političnega odbora Veljko Vlahović, predsednik beograjskega ljudskega odbora Miloš Minić, načelnik generalnega štaba JLA general polkovnik Ljubo Vučković, državni sekretar za notranje zadeve Svetislav Stefanović, državni sekretar za zunanje zadeve Dobrovoje Vidić, mnogi poslanci zvezne skupščine in skupščine Srbije ter politični javni in kulturni delavci v Beogradu. Izmed tujih zastopnikov so sprejeli posmrtnih ostankov predsednika Pijada prisostvovali doyen diplomatskega zbora, brazilski veleposlanik Rebeiro Couto, odpravnik poslov britanskega veleposlanstva Peter Hyman in drugi. Točno ob 16.40, se je nad letališčem pojavil dvomotorni »Metropolitans, ki je iz Pariza pripeljal posmrtno ostanke Moše Pijada. Motorji so utihnili, letalo se je tiho spuščalo. Ko se je dotaknilo tal, je bilo čuti le povelje »mirno«. Častni bataljon je počastil preminulega predsednika zvezne skupščine. Na obrazih smo brali žalost in tugo. Medtem ko je vojaška godba intonirala posmrtno korčnico, se je letalo ustavilo. Izstopila je soproga Lepa Pijada v spremstvu podpredsednika zveznega izvršnega sveta Svetozara Vukmanovića, podpredsednika zvezne ljudske skupščine Vladimirja Simića, jugoslovanskega veleposlanika v Parizu dr. Aleša Beblerja in drugih članov, ki so odpotovali danes v Pariz. Skupina višjih letalskih oficirjev je prenesla iz letala težko hrastovo krsto in jo nesla proti lafeti. Proti lafeti pa so šli člani izvršnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, podpredsedniki zveznega izvršnega sveta, člani

Z ŽALNE SEJE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA MED GOVOROM TOVARIŠA TITA

NEPOZABNA OSEBNOST NAŠE REVOLUCIJE

Proti koncu leta 1943 smo se vrtili z dolgega potovanja na zasedanje AVNOJ v Jajcu. Tam je bil Moša izbran za podpredsednika. Ze takrat nam je bil poznan kot neutrudni pripravljalec ljudske države, nove Jugoslavije. Ze leta 1941 je v Užicu pripravil statute Narodno - osvobodilnih odborov, ljudske oblasti osvobodjenega ozemlja. Ti novi odbori so prezmali oblast na ozemljih, kjer je stara žandarska kraljevska oblast izgubila in kjer je bil okupator izrinjen. Glavno je bilo organizirati zaledje za pomoč osvobodilni borbi,

Mimo tega pa je postal vsem priljubljen zaradi svoje šegavosti in družabnosti. Kar mi-mogrede je stresal briljantne domisleke in duhovite šale. Po tej lastnosti je postal znan in danes kroži o njem nešteto anekdot.

Moša pa se ni zakopal v roške gozdove. S seboj je pripeljal bosanskega konjička in tako smo ga mnogokrat videli jezdit po dolini skozi Stare žage proti Beli krajini. Črno-melji je bil takrat glavno mesto Slovenije, tam je bilo polno partizanskih ustanov, radio, gledališče, razne šole, blizu

narni zakonodajalec. Moša Pi-jađe ne bo več prišel med nas. Nič več se ga ne bomo razve-selili, zamrl je njegov hudo-mušen smeh in duhovita šala.

V Rogu še stoji baraka, kjer je delal ob kopi papirjev; še je tam njegov pograd in grobo izdelana miza pod oknom. Tam blizu je tudi še pod visokim drevjem tesarsko izdelana miza s klopni, kamor se je pre-selil ob redkih sončnih žarkih, če so se uspešili prebiti v glo-bino pragozda.

Z njim je odšla ena najbolj markantnih osebnosti naše re-vo-lucije. Veliko opravljenega dela je pustil za seboj. Sem kaj ne štejejo samo slik, ki so šte-le v dobi njegove mladosti med najvišje dosežke takratnega srbskega slikarstva. Tu je osto-lo njegovo časnikarsko delo, kjer se je udeleževal z ostrim peresom ter veliko kulturnost-jo. In potem delo poklicnega revolucionarja, robija, prevod »Kapitala« in znova organizi-ranje revolucije tik pred voj-no, po razpadu Jugoslavije v Črni gori, za tem pa v Vrhovnem štabu in v AVNOJ vse-kozi do konca. Dosti je opravi-l za »eno celo izpolnjeno člo-veško življenje. Po osvoboditvi se je ves vrgel v organizacijo nove države in v naša ure-ditvev nosi tudi močan pečat njegove osebnosti in prav tako neumorne marljivosti.

V naši zgodovini bo ostala njegova markantna postava kot podoba velikega revolutio-narja in borca. Vse njegovo delo bo ohranilo trajno veljav-
Tone Fajfar

na svojih poteh med vojno in zdaj po vojni. Ostal bo takšen, kakršnega smo srečavali spo-mladi 1944 na poti med Rogom in sončno Belo krajino: na niz-kem bosanskem konjičku ne-koliko sklonjene postave, pod partizansko kapo pa za očali vedro hudomušno oko in po-vešeni brki. Zada je za njim nje-gov kurir in žena Lepa, ob ka-teri je izdihnil v petek zvečer v Parizu.

»Zdravo, tovariš Moša!« ga bomo zdaj še zadnjič pozdra-vili, kakor smo ga doslej vse-lej, kadar smo ga srečavali. Zdravo, skromni, šegavi mož, ki boš za vselej ostal velikani naše dobe in naše zgodovine!

NEGOV DELOVNI KABINET BO OSTAL PRAZEN

boditi z materialno mobiliza-cijo, kot tudi z mobilizacijo no-vih borcev.

To delo je Moša opravljal skozi prvo in drugo leto — tja do Bihača, kjer je bilo osnova-no skupno politično predstavn-
Proti-fašistični svet. Osvobo-dilna borba pa se je razvijala, in leto za tem je bil AVNOJ že spremljen v državno pred-stavnost naših narodov. Moša je razvil veliko dejavnost v pripravi novoga družbe-nega reda. Neutrudno je sno-val — vse od organizacijskih predpisa do nove ustave in državnega grba.

tam pa tudi sedež glavnega štaba. Moša je pogosto zahajal tja deli, kjer se je začelajna lepa belokranjska pomlad, medtem ko so bile roške gošča-ve še zavite v vlažen polmrak. V februarju 1944 se je udeležil prvega zasedanja Slovenskega narodno osvobodilnega sveta. Govoril je tudi na več mitin-gih v Beli krajini.

Zdaj je zaključil svoje ne-mirno življenjsko potovanje. Stari revolucionar, časnikar, umetnik, robijaš ter revolutio-

Vsem nam, njegovim znan-
cem in prijateljem, pa bo ostal pred očmi kot bližnji dober pri-
atelj, kakor smo ga srečavali

Z ZASEDANJA SNOS V CRNOGLJU. NA LEVI V PRVI VRSTI TOV. MOŠA PIJADE

IZVAJANJE ZAKONOV

V zadnjem času je Predsedstvo AVNOJ-a izdalo več gospodarsko in politično zelo pomembnih zakonov. Vsaj ti zakoni so na liniji nadaljnje organizacije in graditve države na tisti demo-kratski podlagi, ki je splošni temelj vseh velikih demo-kratskih pridobitev naših narodov. Dnevni tisk je obja-vil vse ter jih več ali manj komentiral, pojasnilujoč ši-
roki javnosti njihov pomen in bistvo. To so prav tako storili časopisi v glavnih me-stih federalnih entet, pa tu-di mnogi provincijski, okrožni in okrajni listi. Kljub temu še zdaleč ne moremo re-či, da smo storiili dovolj, da bi se široke ljudske množice seznanile s temi zakoni tako, kakor je to za izvajanje teh zakonov ob splošni podpori ljudskih množic nujno po-trebno. Zelo pomembno pa je, da se najhiterje plaši ljudstva čim bolj seznanijo s smotri in bistvom naših novih zakonov, predvsem pa s potjo in načinom, kako bo do ti zakoni postali v rokah ljudskih množic močno oro-žje za njihovo čim temeljite-

Dr. MAKS SNUDELL

NEUTRUDNI DELAVEC IN GLOBOKI HUMANIST

Prvič sem se srečal s tova-rišem Mošo Pijadom v janu-
arju 1944. leta. Takrat je pri-šel na Rog s skupino članov AVNOJ. V Sloveniji je ostal do marca-aprila leta 1944.

To je bil pri naš čas priprav za zasedanje SNOS v Crnogorici, ki se je začelo 19. februarja. Tov. Moša se je zelo zanimal za razvoj naše ljudske oblasti, mi pa smo se z njim pogosto posvetovali, ko smo pripravljali sklepe zasedanja SNOS. Takrat sem imel prvič priložnost spo-

znati njegovo neutrudno delov-no energijo. Delal je dobesedno noč in dan. Ponoči je dve ur delal, potem malo počil in zo-pet delal. Na sebe in na svoje zdravje ni imel časa misliti. Ta-ko je delal tudi v Beogradu leta 1945 in 1946 ter pozneje; s svojimi močmi ni nikoli varče-val...

Nekega februarskega večera je v našo barako na bazi 20 na Rogu prišel kurir in pozvodo-val, če ima kdo šestilo, češ da ga potrebuje tov. Moša. Povpraševal je seveda zama, kajti šest-
stila takrat niti Jaka ni imel. Ko smo se zanimali, zakaj tov. Moša potrebuje šestilo, smo zvedeli, da dela načrt za nov državni grb in da ima pri tem težave, ker nima šestila...

Nekega februarskega večera je v našo barako na bazi 20 na Rogu prišel kurir in pozvodo-val, če ima kdo šestilo, češ da ga potrebuje tov. Moša. Povpraševal je seveda zama, kajti šest-
stila takrat niti Jaka ni imel. Ko smo se zanimali, zakaj tov. Moša potrebuje šestilo, smo zvedeli, da dela načrt za nov državni grb in da ima pri tem težave, ker nima šestila...

Tov. Moša je od ustanovitve AVNOJ naprej bil najtesneje povezan z našim skupščinskim življenjem. S Skupščino je živel do podrobnosti — z njeno organi-zacijo, njenim mehanizmom in vsebino njenega dela, zlasti za-konodajnega. Njegova izguba je zato nenadomestljiva, ker ni-mamo več človeka, ki bi bil ta-ko tesno povezan kot on z življenjem zvezne ljudske skup-ščine.

»Tak sem pač«

S tov. Mošo Pijadom sem 12 let najtesneje sodeloval v skup-ščinskem delu, najprej kot član zakonodajnega odbora, kateremu je on predsedoval, pozneje pa sem sodeloval z njim kot s predsednikom zvezne ljudske skupščine. V tem času sem imel dovolj priložnosti, da ga spo-znam ne samo ko politika, tem-več tudi kot človeka. Najbolj me

»Tak sem pač«

S tov. Mošo Pijadom sem 12 let najtesneje sodeloval v skup-ščinskem delu, najprej kot član zakonodajnega odbora, kateremu je on predsedoval, pozneje pa sem sodeloval z njim kot s predsednikom zvezne ljudske skupščine. V tem času sem imel dovolj priložnosti, da ga spo-znam ne samo ko politika, tem-več tudi kot človeka. Najbolj me

TOV. MOŠA MED NOB

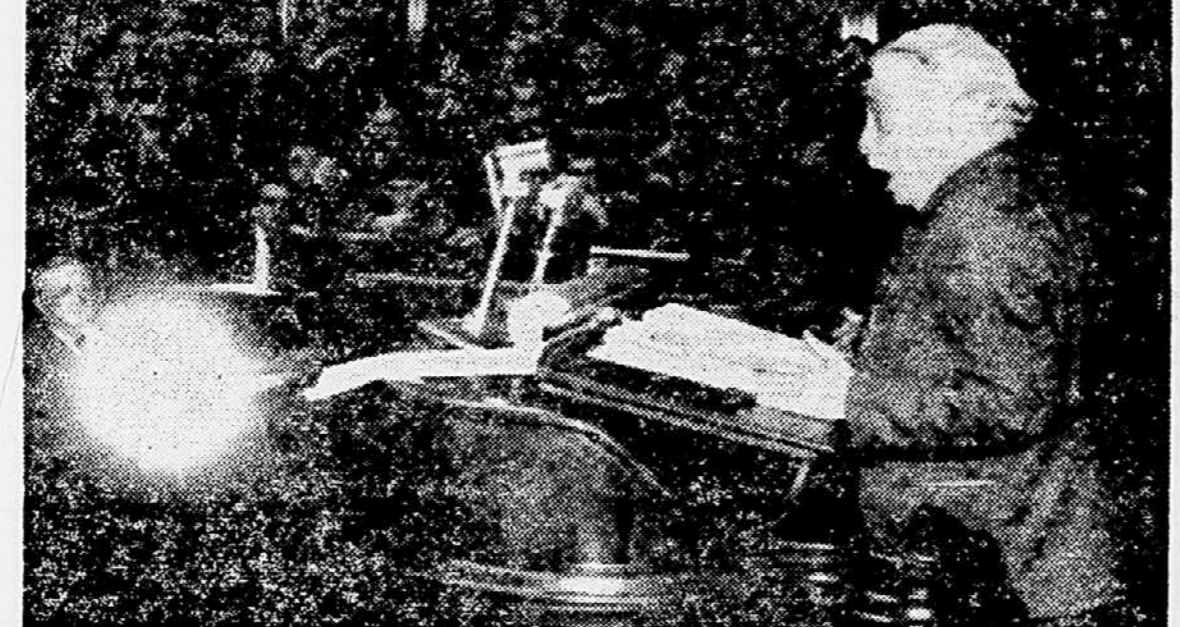
še sodelovanje pri delu in pri kontroli ljudskih oblasti. Na področju takšne populariza-cije naših doslej izdanih za-konov je torej pred nami še veliko dela.

Nič manj važno od tega ni seveda to, da se tudi vsi or-gani ljudske oblasti čimprej in čim popolneje seznanijo z našo novo zakonodajo. To so zakoni, na katerih stoji ljudska oblast, ki jih mora uresničevati, zakoni, s ka-terimi se na raznih področ-jih ljudskega in državnega življenja uresničujemo naše temeljne demokratične pridobitve. V njih se kaže de-mokratični značaj naše no-ve države. Zdi se mi pa, da smo v tem pogledu še pre-cej daleč od kakšnega uspe-ha. Kaže, da dobro pozna-vanje naših zakonov ni ravn-no najmočnejša stran mno-gih organov naše ljudske oblasti, kajti dobro poznati zakone pomeni življati se vanje, pomeni uporabljati jih pravilno, v tem pogledu pa lahko najdemo mnogo pomanjkljivosti in napak...

Prav vsi pomembnejši za-koni, ki so bili v zadnjih mesecih objavljeni, so izšli iz te ali one pomembne ljud-ske potrebe. Če bi kakšen iz-med njih ostal na papirju, če ne bi ob široki pomoči ljud-stva začel živeti v vsakdanji praksi naših oblasti, tedaj je tak zakon zgrešil smoter in pomeni samo mrtvo črko. Če bi se pa dogodilo naspro-tno, da bi zakone uporabli-li napačno in jih — kar tu-di lahko opazimo — ravno v tem primeru uporabljali s pretirano gorečnostjo, tedaj je celo nevarno, da se tudi najboljši zakon, izdelan ravn-o za zaščito bistvenih ljud-skih interesov, izprevrže v orodje, ki oddaljuje ljudstvo od njegove oblasti.
(Beograd, 24. junija 1954)

Leta 1944, ko je začela zima že nekoliko popuščati, je prišlo k nam v Belo krajino vodstvo AVNOJ: predsednik Ribar, podpredsedniki Moša Pijade, Marko Vujadžić, Jože Rus, Vla-djo Zečević, Čolaković in še drugi. Naša roška taborišča so bila prav pripraven kraj za njihovo delo. Prihod gostov je vnesel v našo bazo novo živahnost. Naselili so se v novo bara-ko, ki je bila prava tesna, a je vendarle pomenila za nove tovariške dokaj udobne življenjske pogoje, če jih primerjamo s poprejšnjim nekajmesečnim neprestanim potovanjem po bosanskih hribih in dolinah, ker se je sovražnik znova moč-no razgibal.

Moša je postal kaj nenava-den gost. Imel je svoj dnevni red. Imel je kopo osnutkov za novo ureditev Jugoslavije, za osnovne zakone, za organizaci-jo države. Neprestano je sno-val, pripravljal in popravljal.

VES JE ŽIVEL Z ZVEZNO LJUDSKO SKUPŠČINO

NOVINAR MOŠA PIJADE

Redek je človek, ki bi kot tova-riš Moša Pijade znal združiti revolucionarni entuziazem, ostrino presesa in slikarski čopč v borbi za boljše in srečnejše življenje delavskega razreda. Uspešno je stavil svoj novi-narski dar v službo revolutio-

govih besedah je bilo v tem združenju več vseh drugih kot pri vseh drugih. Sele 1913. leta se je vključil v Zdru-ženje novinarjev, ker je šele tedaj postalo resnična poklicna novinarska organizacija. V tej dobi je vodil ne samo aktivno politično borbo preko tiska z raznimi članki, nego se je ak-tivno boril tudi za položaj svo-jege poklica. Tako je leta 1913. organiziral stavko novinarskih sodelavcev, da bi se izboljšal materialni položaj novinarjev in da bi jih v družbi bolj po-števali. V tem času je vodil aktivno borbo v smeri jugoslo-vanstva in razkrinkaval avstro-
ogrskega monarhija.

Razdobje od 1913. do 1915. leta pomeni kratkotrajni povratki k slikarstvu. Za krajši čas zapusti novinarstvo kot poklic in odide za učitelja risanja v Ohrid. Prva svetovna vojna mu je

va stališča in stališča lastnikov »Pravde« se niso skladala. Zato je v prvi polovici marca za-čel izdajati svoj lastni dnevnik »Slobodna reč«, v katerem je zastopal idejo Oktobrske revo-lucije. List so pogosto prepove-

dal in tovariš Pijade je imel dosti težav z vojaško cenzuro. Niso bile redke številke, v ka-terih so bili celi stolpci prazni. Tedaj je posebno mnogo pisal o agrarni reformi, kar ni niti najmanj ugaajalo vladodržcem, ki so se posebno ball nezado-voljstva kmečkih množic. Da bi ga onemogočili, so ga poskušili mobilizirati v vojsko, toda za to je pravčasno zvedel in te na-mene razkril.

Leta 1920, ko je tovariš Moša Pijade pristopil h KPP, pomeni se močnejšo aktivizacijo in afir-macijo tovariša Pijada kot no-vinarja. Sel je k »Radničkim novina-m«, organu partije. Toda kmalu je bil list prepovedan in tovariš Pijade je leta 1921. po ustanovitvi neodvisnih sindika-
katov znova začel izdajati »Slobodno reč« samo ne kot dne-vnik, temveč kot tednik. Izšlo je 25 številik tega lista, nato pa je bil list pod pritiskom terjaja uklejen. L. 1923 po ustanovitvi »Nezavisne radničke partije«, je tovariš Pijade uredjal »Radničke in »Borbo«. Nameraval je izdati tudi list »Istina«, toda niti ena številka ni zagledala belega dne, temveč je bila plen policije. Pritik vojno-fašistične diktatu-re je onemogočil vsako novinar-sko aktivnost partije v legalnem tisku.

Zato je CK leta 1924 sklenil organizirati ilegalno tiskarno in ta naloga je bila zaupana tova-rišu Pijadu. V hiši nekoga beo-grajskega delavca je namestil ilegalno tiskarno, v kateri je sam izdajal ilegalni partijski organ in letake. Policijski pro-vokatorji so odkrili tiskarno in tovariš Pijade je bil zaradi svo-jege revolucionarnega in nov-narskega dela obsojen na 20 let ječe.

V ječi njegova novinarska aktivnost ni prenehala, kakor tudi ne slikarska. Urejal je in izdajal saljivji list »Crvena ro-bija« in kasneje »Tenk«, v ka-terem je objavil pesmi, član-ke in karikature. Hkrati je iz-dajal tudi dnevnik, ki je iz-hajal čeli dve leti in odigral pomembno vlogo v borbi pro-ti frakcijski skupini mitičev-cov. Toda delavnost tovariša Pi-jade na novinarskem področju ni bila izčrpana samo z izdaja-njem in urejevanjem listov v ječi. Organiziral je tudi tečaj, ki so mnogim političnim de-
javcem omogočili, da so se kas-neje afirmirali kot dobri novi-narji in publicisti.

Revolucionarno delo je za-časno ločilo tovariša Pijada od novinarstva, čeprav se je trudil, da svojega poklicnega dela tudi tedaj ne bi zanema-ri.

»Biti konstruktiven novinar-ski delavec v izgradnji soci-alizma ni samo resna, temveč tudi težka naloga. Znati po-jasnevati sedanjost, voditi kam in kako naperiti kritiko — vse to so stvari, ki niso lah-ke«

S smrtjo tovariša Pijada ni samo naša skupnost izgu-bila velikega revolucionarnega borca in državnika, temveč tudi našo novinarstvo velikega delavca, prijatelja in tovariša, ki je znal ne samo pisati, tem-več tudi pomagati.

V SREMSKI MITROVICI (Autoportret leta 1926)

namo borbe, pa naj bo to v svobodi, v legalni ali v ječi. Njegovo ostrino, jedko in satirično pero je vedno znalo zadeti razrednega sovražnika, ga raz-krilji in razorožiti. Zvesti po-močanik v tem delu mu je bil tudi; slikarski čopč, ki ga ni odložil niti v ječi. Slika ali ka-rikatura je našla svoje mesto tako v revolucionarnem tisku kot v satiričnem listu, ki ga je izdajal tovariš Pijade v ječi. Niti težka in naporna narodno-osvobodilna borba ni uspela lo-čiti tovariša Pijada od pesera. On je med uredniki prve števil-ke »Borbe« na svobodnem ozem-lju v Užicu. On je ustanovitel-j in voditelj Tanjuga in urednik »Narodnog oslobodnje-nja«, lista AVNOJ.

Zaletek napornega, mučnega in odgovornega novinarskega dela darja iz leta 1910, ko se je tovariš Pijade trenutno od-rekel paleti in barvam in stavil svoj talent v službo novinar-stva. Prve njegove novinarske prispevke spremlja tudi borba za pravico in položaj novinarjev v tedanji Srbiji. Ze leta 1911 je ustanovil združenje sodelavcev, ki je bilo bolj sindikalna kot strokovna novinarska organi-zacija — protuječe tedanjemu združenju novinarjev. Po nje-

onemogočila njegovo novinarsko aktivnost. Toda že 1918. leta znova prvine za pero. Nemški okupator se ni odšel iz Beogra-da, tovariš Moša Pijade pa je že pripravil prvo številko »Prav-de«, ki naj bi izšla v osvoboje-no Beogradu. Nemški topovi na Kalemegdanu še niso utihni-li, ko se je ljudstvo 19. oktobra 1918. leta po osvoboditvi Beo-grada po ulicah trgalo za prvo številko »Pravde«. Povzročila je ne samo senzacijo, temveč tudi navdušenje vseh prebivalcev Beograda.

Toda tovariš Moša Pijade ni dolgo delal v »Pravdi«. Njogo-

PORTUGALSKA

Fašizem v Jezusovem imenu

Britanski novinar Kingsley Martin je ob obisku britanske kraljice Elizabe na Portugalskem, obiskal to deželo in v »Statesman and Nation« napisal reportažo, ki jo rahlo skrajša na približno tukaj. Britanska kraljica je na Portugalskem doživela zares lep sprejem tako od oblasti kot od prebivalstva, toda Kingsleyja Martina je predvsem zanimalo, kakšen je zdej politični položaj na Portugalskem. Iz reportaže je razvidno, da ni imel kaj pohvaliti.

so ga pretirali, ker je natečkal parolo za mir na zid, je med zasliševanjem omenil njegovo ime. Takšno zasliševanje pa je po navadi združeno s preizkušnimi totalitarnimi metodami, po katerih mora žrtev stati ves dan in vso noč brez spanja, dokler ni voljna kaj povedati. Neke politični jetnik je nedavno storil samomor po devetih dneh takšnega ravnanja. Politična policija na Portugalskem ni bila zman reorganizirana med vojsko po Himmlerjevih nasvetih.

uničujoče zlo totalitarizma — popolno apatijo do vseh javnih zadev. Hkrati pa se s povečanim številom volivcev tudi povečajo možnosti, da bo vlada priznala večjo opozicijo v Lizboni in Oportu (kakor se je zgodilo po zadnjih volitvah).

Moja glavna sodba o Portugalski je, da nudi prav primer pojavnosti »reakcije«. Ne uporabljaj tega izraza v žaljivem smislu, ampak v značilen. Na Portugalskem se je prevladno liberalno gibanje, ki se predljudino dovalo nad mislijo 19. stoletja v tej deželi. Od leta 1910, ko se je nehala kraljevska avtokracija, do leta 1932, ko je postal Salazar dejanski avtokrat, je Portugalska uživala demokratično svobodo. Danes tej svobodi ni več in samo starejša generacija si lahko predstavlja, kaj pomenijo. Reakcija je mogoče opisati na več načinov. Kolonialistični zakon iz leta 1933 n.p.r. je končal portugalsko tradicijo plemenske strpnosti v indijskih in afriških kolonijah. Čeprav je bila Portugalska kolonialna

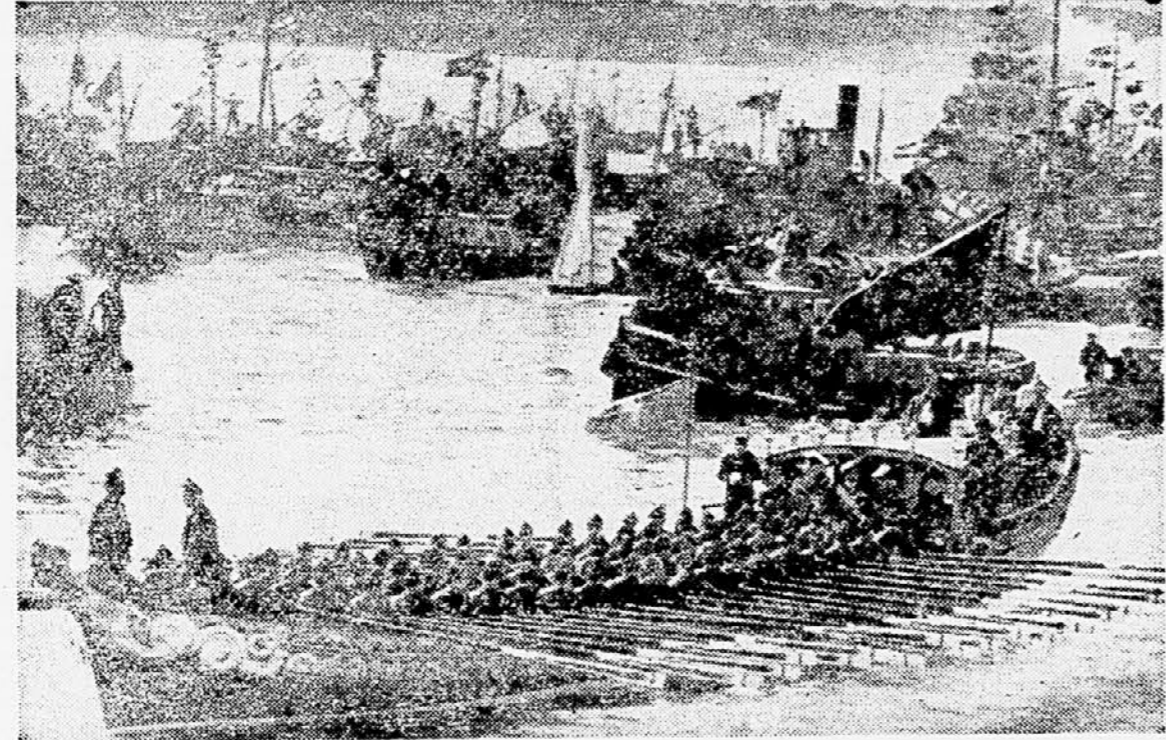
V prvih dneh marca je bil v Grēiji močan potres. Najhuje je bilo prizadeto področje med Velosom, Farsalo in Lariso. Med prebivalstvom ni bilo večjih žrtvev, ker je že po prvih sunkih zbežalo na prosto in se ni hotelo vrniti v domove navzile hudemu nalivu. Ob drugem močnejšem sunku so bile vasi že prazne. Pozneje so v Južni Grēiji čutili še tretji potresni sunk, ki pa ni povzročil večje škode in tudi ne žrtve. — Na področju Velosa je bilo poškodovanih 750 hiš, na Velestino 2000, na področju Farsala pa 800 hiš. Večje število hiš pa je bilo laže poškodovanih v Larisi in Trikkali.

Kljub pozlačeni kočiji s konjeniškim sprejemom, ki je pozdravilo kraljico, je Portugalska rečna dežela. Silihal sem, da ljudje razpravljajo o tem, ali je mestni ali podeželski delavec bolj lačen tujaku kot v Španiji. Mnogo podeželskega ljudstva hodi bosoga, tuberkuloza in druge bolezni, ki izvirajo iz pomanjkanja, so pač naravna posledica. Vsi smo videli razglednice z jedrnatimi ribiškim žensami, z velikimi, ploščim košarami, v katerih nosijo ribe ali sadje, in s šalč, čez ramena. Blizu Oportu nosijo ženske težka bremena, posebno dele polišta, ki jih izdekujejo tam, tu pa do 30 km na dan za nekaj šilingov. Zdravniki pa, ki jih pozna, mi je povedal, da po navadi umirajo okrog 40 let. Osnovna šola se konča z enajstim letom, gimnazija ali univerza pa je za tiste redke ljudi, ki si to lahko privoščijo. Cerkev seveda nadzoruje učni načrt in, če hoče, dobi študentske študijonke, če bodo študirali skeptičnih ali subverzivnih filozofov.

vim vladanjem — vrnilo v domovino, sem srečal nekoga političnega človeka, ki je bil v ječi devetnajstkrat. »Habeas corpus« se ponosno šopiji v ustavi iz leta 1933, toda to ne ovira preveč policije, ker lahko zadržati osebe, ki jih je bila aretirala, za nedoločeno čas zaradi zasliševanja. Poizvedoval sem o procesu proti 52 študentom, ki se vije že več mesecev v Oportu. Proces bo verjetno trajal še kakšno dva ali tri mesece. Vsak obtoženec lahko pokliče dvajset prič v svojo obrambo. Toda proces je lahko samo podaljšan komedija, ker zastopnik obrambe ne sme zasliševati policijskih prič, ki pa rečejo, da so svoje informacije dobili iz lastnih prirediteljnih virov in da je obtoženec komunist. Praktično je edina omejitev obtožba, ki jih razglasi, stvar dobre volje državnih organov. Ti organi utegnejo biti občutljivi za svetovno javno mnenje, ker je Portugalska zdej navsezadnje članica OZN in ji ni prijetno, če jo trpajo v isti koži s Španijo. Eden izmed obtožencev, čigar zadevo sem preiskoval, je bil trikrat zaprt. Prvič zato, ker je napisal besedi »za mir« na venci, ki ga je položil na grob neznanega junaka. Drugič je bil zaprt zato, ker je bil v skupini velikega številja prijateljev, ki so šli na letališče pozdravit neko vidno gospo, ki je bila dovolj nepredvid-

Pravzaprav jih ne boste našli nič v knjžnicah. Dako so mi v roke smeščen seznam knjig, ki jih knjigarnice ne smejo prodajati. Na seznamu so bile La Fontaineove basni. Občasne preiskave po knjžnicah zadostujejo, da se knjige, ki žalijo vaticansko pojmovanje o politiki in morali, ne skrivajo pod pultom. Vse to je dovolj logično, kakor Portugalska je ena izmed vseh države najhujših krščanskih. Pred kratkim je Salazar javno zagovarjal portugalsko revščino, toda, da je naš Gospod dejal, da je revščina pač zmeraj naš delež. Če navsezadnje pričakujete večno nebeško življenje, s pogodjem, da ste zvesti otrok cerkve, skoraj ni vredno, da bi si belili glavo zaradi tega krščanskega, bednega življenja. Če pa je vaše zemsko življenje, polno trpljenja in nevednosti, kratko, je tem manj možnosti, da boste zagrešili smrtni greh in tako pripravili svoje zveličanje.

Cenzura tiska je stroga in n' sem vidnih osebnosti, ki pisale predsedniku republike in protestirajo zaradi pomanjkanja svobode, ne citirajo in ne objavljajo. Tisti, ki protestirajo, izgajo iz zvezne ali še kaj hujšega. Čeprav se je v zadnjih letih lahko nekaj vidnih izganeccev — med njimi bivši ministrski predsednik pred Salazarje-

Državni obisk angleške kraljice na Portugalskem: Z ladje »Britanica« sta kraljica Elizabeta in princ Filip prestopila na slovesno okrašeno, od številnih čolnov in ladje spremljano barko, ki jo je pogajalo 72 veslačev

Münchensko pivo z atomskim priokusom

Münchenčane je pred kratkim ne malo razburila vest o gradnji atomskega inštituta v njihovem mestu. Strokovnjaki so namreč ugotovili, da bo atomski inštitut škodoval okolišni vodi, s čimer pa bo prizadeto tudi znano münchensko pivo. Pivovarji so brezuspešno protestirali proti tej novosti, ker je bil mestni svet mnenja, da napredek zahteva ustanovitev inštituta brez obzira na münchensko pivo.

na, da se je udeležila neke mirovne konference pod okriljem komunistov. Vsa skupina je bila aretirana, ne glede na to, ali je bil kdo politično isti ali ne. Ta študent je zdej izpuščen na kavčijo in čeka, da mu bodo sodili pod obtožbo, da izpodkopava varnost države. Drug student, ki

Portugalskem volitve. Tisti, ki volil proti Salazarju, precej tvega, ker so voljni lističi proizornji in jih ne vrže v skrinjico, ampak uradni predstavniki, ki jih naprejšnjega pogleda proti luči. Volilna pravica ni splošna, niti za družinske poglavarje. Volitvi morajo prošnje, po odlično urejenih cestah so švigaški raznobarvni »Chevroleti« in »Mercedesi«, ki jih res ni bilo malo.

v sinjini morja, pa tudi razvešeni drevesom, ki jim Francozi pravijo »flamboyant«. To slav-lji se tudi nekaj stalo. Zgradili so novi razkošen hotel s 1000 sobami, opremljenimi s klimatskimi napravami, in ga namenili najuglednejšim gostom tujih predstavstev. Po odlično urejenih cestah so švigaški raznobarvni »Chevroleti« in »Mercedesi«, ki jih res ni bilo malo.

Bralec ima besedo:

TOVARIS UREDNIK, Marsikdo je te dni z veseljem sledil pisanim in radioškim novicam ter poročilom o dokoncem in brezopojnem umiku izraelskih čet s pogočja Gaze in Akabe. Na današnji seji Generalne skupščine OZN je med drugim ob tej priložnosti dejal naš delegat dr. Dju. nu Knežič, da je naposled konec umika izraelskih čet s preostalih celov ozemlja, na katerega so se čete izvedle invazije, in s tem da je tudi konec tristoletnega pogovora izraelskega, ki je nastala na bližnjem vzhodu ob napadu na Egipt.

Trenutno smo mi tisti, ki moramo prositi odpuščanje. Zdi pa se, da smo pozabili, da je Suezski prekop bil že od 1882 vseskozi v rokah angliških in francoskih ljudi. Obe državi (Francija in Velika Britanija) sta si zelo prizadevala urediti na miren način Suezsko nacionalizacijo; nasilje sta uporabljali samo tedaj, ko je vse ostalo propadlo. Prekop pripada Angležem in Francozi. Ali nimajo prav ena pravico, da ga dobe zopet nazaj? Ali ni pravno privoščiti si ukradeni lastnino? Samo dejstvo, da je prekop v Egiptu, še ne pomeni, da lahko moč (Naseri) prelomi dogovor, da bi si tako pridobil prekop. Razdajala prekopa od njegovih lastnikov ne spremeni lastnina. Kaj bi storile ZDA, če bi Rusija nacionalizirala Aljasko? Zdi se mi, da tako pisanje dovolj jasno priča, kaj bi nekateri želeli in kako mislijo, vendar se salamonska rešitev križa z njihovimi željami in nameni.

PRAZNIK V AKRI

Glavno mesto prve črne države se je odelo v slavnostno oblačila, da bi proslavilo svoj prvi dan neodvisnosti. Zeleno-zlato-rdeče zastave na visokih drogovih, napisi z gesli in pisanimi okraški so se kazali kot nekakšno nasprotje

pravili krščanski zahvalni obred, tudi niso pozabili na daritev afriškim bogovom in prednikom. Na sprehajališču ob trdnjavi Christiansborg, kjer je britanski generalni guvernier dan ne neodvisnosti priredil veliko »Garden party«, so postavljeni štirje slavolok zmage, na katerem z velikimi črkami piše: »Svoboda in pravica«. Prebivalstvo je dajalo še posebno naravnost in tako ali tako pisani slovesnosti. Oko se je najprej ustavilo na lepo rdečeni ženskah, ki so bile odete v dolge rute s prav lepimi vzorci; droble se svoje korake in se pri tem ljukno pozibavale. Na obali pa so se vrstili čudoviti prizori. Ladje se so ustavljale zunaj na odprtem morju, ker Akra nima primernega pristanišča. Veslači ponosnih postav, pravi živci kipi iz črne marmorja, so se upirali v vesla in v hudi pripeki potiskali močno naložene čolne k obali, pri tem pa so si prepevali daleč naokrog donečo pesem, polno ritma. Herkulski nosači iz plemena Fanti so si potem naložili zavojce in zabojce ter jih odnašali na suho.

Na cestni skoraj ni mogoče srečati belca. Če bi ga hotel človek videti, kako hodi paš, potem bi moral pač na igrišče za golf. Belci imajo v svojih rokah ključne položaje v cvetoči trgovini in bodo ne glede na »afrikanizacijo« še naprej zadržali svoje položaje, ki jim gredo kot strovinjakom. Edinstvenost te prireditve je privabila zelo ugledne goste iz tujine. Macmillanova vlada je zastopal Richard Butler, prihod ameriškega podpredsednika Nixona pa je sprožil pravo pravačo poplavo ameriških novinarjev in snemalcev. Zastopniki ameriškega črnega tiska so v Afriki zvedeli, da državljani Ghane nič radi ne slišijo, če jim pravi kdo, da so »črnici«, pač pa hočejo, da jim rečejo »Afričan«. Sovjetsko zvezo je zastopal Ivan Benediktov, minister za kmetijstvo. Od bližnjih sosedov pa je z druge strani Sahare prišel tunizijski predsednik Habib Burgiba...

Te velike slavnosti se ni udeležil kralj dežele Ašanti. Najmlajši od otrok, na glavi pa nosi skoraj neverjetno breme bsmn. V teh krajih ni ženske, ki bi se z nečim ne ukvarjala. Vse pridno delajo. Tu pa tam je mogoče srečati odrasle otroke v dijaški uniformah ki pa nosijo svoje knjige kar na glavni. Moški so zaviti v nekakšno togo, ki si jo odevajo kot stari Rimljani, se pravi tako, da je desno rame prosto bodesi, da bi s tem pokazali svojo korenjaško postavbo, bodisi, da bi z desnico držali sončnik. Mimo teh pa je videti za čudo malo bežežnih in slabotnih. Promet po mestu omogočajo mali tovarnjaki. Zanimivo pa je, da skoraj ni avtomobila, ki ne bi imel posebnega napisa, ki zveni kot geslo: »Slava bogu!«. »Ali si preudaril?« ali pa »Naj živi Nkrumah!«

ko frazeologijo iz obitnih taktičnih razlogov. Z istim zakonom so spet uvedli strogo plemensko razlikovanje. Danes n. pr. ne more noben človek iz kolonij postati funkcionar v kakršnikoli državni službi.

Pot v te kraje vodi skozi obsežne gozdove; vsenakrog so temnozeleni gričci, zemlja pa je rdeča kot v Sieni. Sredi džungelskega zelenega vrveža se dvigajo mahagonijeva drevesa, tako da se zdi človeku, kot da potuje pod oboki zelene stolonce. Toda na teh poteh je živ-zav. Tu je videti mlado in lepo mater, ki se prijžno smeji. Zada je na hrbtu ji čepi

Na poti k slovesni otvoritvi prve seje novega parlamenta: bogato tkana obleka predsednika vlade Nkrumaha je vzbudila veliko občudovanje prisotnih

najmlajši od otrok, na glavi pa nosi skoraj neverjetno breme bsmn. V teh krajih ni ženske, ki bi se z nečim ne ukvarjala. Vse pridno delajo. Tu pa tam je mogoče srečati odrasle otroke v dijaški uniformah ki pa nosijo svoje knjige kar na glavni. Moški so zaviti v nekakšno togo, ki si jo odevajo kot stari Rimljani, se pravi tako, da je desno rame prosto bodesi, da bi s tem pokazali svojo korenjaško postavbo, bodisi, da bi z desnico držali sončnik. Mimo teh pa je videti za čudo malo bežežnih in slabotnih. Promet po mestu omogočajo mali tovarnjaki. Zanimivo pa je, da skoraj ni avtomobila, ki ne bi imel posebnega napisa, ki zveni kot geslo: »Slava bogu!«. »Ali si preudaril?« ali pa »Naj živi Nkrumah!«

imperializma in kolonializma ki so nas doslej priklepale k Veliki Britaniji. Ob polnoči si bo Ghana spet pridobila svojo izgubljeno svobodo.

Na tem igrišču je Nkrumah doživel pravi triumf. Izazja je bila vseskozi uspešna. Na visokem odru se je pojavil Nkrumah. Na svoji levlci je imel smehljajočega se ministra za trgovino Boisa, na njegovi desnici pa je bilo videti bistro glavo finančnega ministra Gbedemaha. Prvi črni ministrski predsednik v Commonwealthu ima poleg močne volje in fantastičnega zaupanja v samega sebe in svoje delo tudi smisel za humor, ki odseva toplo človeško čustvo. Zdej nismo več kolonialni narod, prav tako pa tudi ne več podaniki tuje oblasti, je zadel njegov zvočni glas, kateremu se je brez pridružil odmev množice. S skoroj otroškim veseljem je poslušal, kako igra godba, ki ji je dirigiral angleški kapelnik, novo državno himno Ghane; tako mu je bila všeč, da jo je ukazal ponoviti...

Vse ljudstvo je bilo na ulicah, tako da so se avtomobili le s težavo prebijali skozi množico. »Freedom, freedom!« je odmeval od vsespodaj borbeni klic Nkrumahove stranke. Množica je to hvalnico svobodi, vzklikala v tujem jeziku, saj bila domači jezik tega izraza sploh ne pozna. V hotelu je bilo treba trdno zapreti okna, kajti kar naprej je bilo vse ozračje nabit s tom-tomom, s čudnimi zvoki afriških bobnov.

Sesti marec se je nagibal h koncu. Na ulicah se je trla množica in se veselila. Vse kar v Akri nekaj velja pa je odšlo na veselico v trdnjavo Christiansburg.

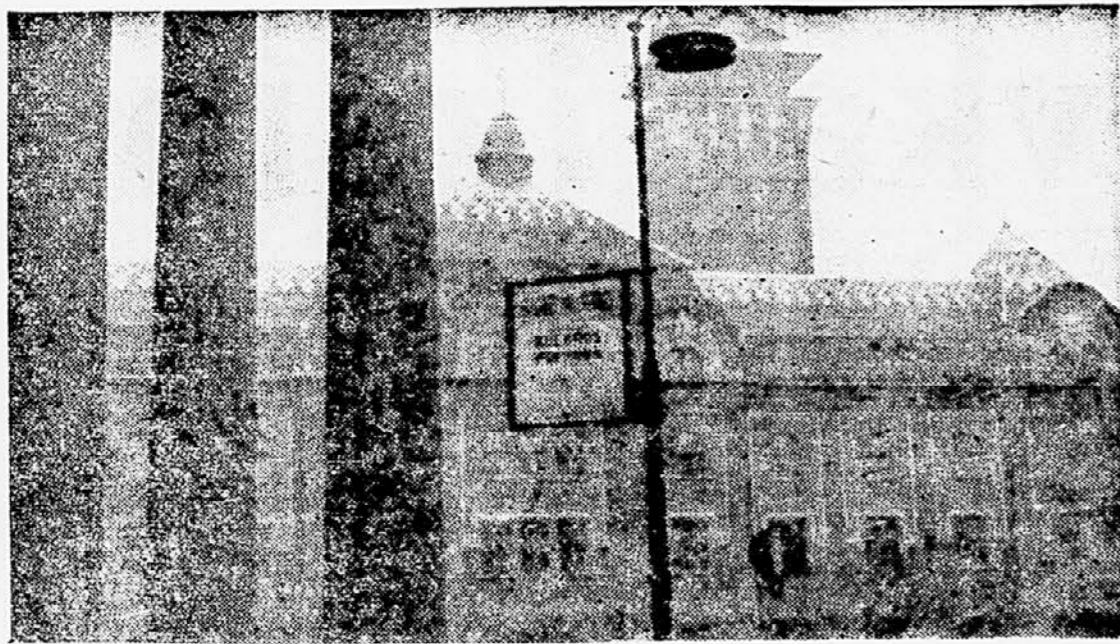
Kmetijska zadruga Tomičelj v Brestu pri Igu sprejme takoj SAMOSTOJNEGA KNJIGOVODJO s potrebno prakso in z organizacijskimi sposobnostmi. Prednost imajo neporočeni. Družinsko stanovanje bo na razpolago čez nekaj mesecev. — Plača po dogovoru. Interesenti dobe informacije pri zadrugi ali pa pri ObLO Ljubljana-Rudnik (telefon 22-556) 1291-R

Rojstvo naroda

Zlata obala je pod svojim zgodovinskim imenom Ghana postala neodvisna (»Daily Mirror«)

GRABENISTVO OB PRICETKU SEZONE
Ugodneje kot lani

Subotica je po številu prebivalstva enako veliko mesto kot Ljubljana. Hiše pa so zvečina priljubljene, le v strogem središču jih je nekaj večnadstropnih.

Vsi znaki kažejo, da se za leto obeta precej boljša grabna sezona kot je bila lanska. Na razpoložbo bo več investicijskih sredstev - pretežno seveda za objekte družbenega standarda, pa tudi družbeni plani bodo v primerjavi s prejšnjimi leti sprejemljivi dokaj zgodaj.

Investicij je bilo s tem znatno preokoren in sledile so kasnejše omejitve. Republiški družbeni plan za lansko leto je računel na 30-odstotno zmanjšanje gradbenih del; dejansko pa je bilo zmanjšanje še večje od napovedanega.

nudbe in povpraševanja, so prekoračen in sledile so kasnejše omejitve. Republiški družbeni plan za lansko leto je računel na 30-odstotno zmanjšanje gradbenih del; dejansko pa je bilo zmanjšanje še večje od napovedanega.

benke zadovoljili ter bi bili zares nekako rešani. Odpuščanje delavcev je bilo lani sicer znatno, vendar pa vseeno precej malo, da bi bilo v skladu s zmanjšanjem obsega del. Na razpoložbo sicer še ni štetil, vendar pa vseeno držijo trditve, da je produktivnost dela lani močno padla.

RAVNINA SE PREBUJA

Vračal sem se iz Vrčca proti Ljubljani. Na postaji Stara Pazova sem zagledal restavracijo. Spomnil se se dneva pred tednom dni.

Bl je še mrak. V še ne ogreti restavraciji staropazovske postaje za se počiva nekaj drug k drugemu za mizami in počasi naslanjati dremave glave na roke. V snu se pač čas ne meri. Čakati so na dan in nadaljnje potne zveze.

Vprašal sem kmeti in zadržani voditelji. Vsi so soglasno podajali, da ima pri vsaki navedeni obliki svojo izračunano korist zasebnik kot zadruga. Marsikje, zlasti v Novem Bečuju, Kikindi, Erdeviku in Bački Topolji bi se mnogi kmetje radi sodelovali z zadrugami pri skupni obdelavi zemlje. Toda zadruga odklanjajo njihovo pripravljenost. Zakaj?

še predvsem kot Vojvodinci in ne kot pripadniki te ali one manjšine cedaje bolj skrbimo za splošne družbene probleme. O teh pa ne moreš govoriti drugače, kot le v socialističnem jeziku.

Zdrnil sem se. Pred menoj so se vrtili svetila ob sončniku. Pod mizo v torbi pa je dravljan. Dve uri za tem sem odpoval dalje proti severu.

480 ur neprestanega oranja Da bo razumljivo: toliko ur so neprenehno orali traktorji v Kikindi, kajti njim ni bil potreben počitek, temveč pogonsko gorivo. Za volanom so se menjavali le ljudje - traktoristi. In sicer vsakih dvanajst dni. Dvanajst dni so noč in dan orali. Morali so. Pogodbe s skupnimi kmetov so bile za zadrugo nekaj, kar niso smeli prekršiti.

Problem premlato zaposlene delovne sile je še marsikje prikrit. Na pr. v kmečkih delovnih zadrugah je povprečje družinskih članov 5,6 v eni družini. Vsa ta številna družina pritiška skozi različne pore na dohodek delovne zadruge zaradi tega se ekonomski učinek letne proizvodnje ponekod izgubi v teh socialnih problemih.

čemu se prav dobro razumejo med seboj Srbi, Madžari, Hercegovci, in tudi neki Bolgar. V tem času, ko razpravljajo o lanskim uspehim in letošnjih namerah, je njihova nacionalna pripadnost povsem brez pomena.

Preobrta dovedanja življenja Menda ni državljan, ki bi ne vedel za Vojvodino. Spričlo njene obsežnosti in plodnosti bi moral biti v vsaki družini naše države. To bi bila lahka, če bi jo iskoriščali z vsami sodobnimi sredstvi. Toda temu ni tako.

Presečena, ki se obetajo na 1.200.000 ha zemlje V zasebni lastnici je v tej pokrajini približno 1.200.000 ha dovolj zemlje.

Predvsem smo Vojvodinci V Novem Sadu sem pobral ugodnega vojvodinskega Madžara glede razvoja nacionalnih manjšin. Med drugim mi je dejal tole:

Ključka ne bom naredil, saj ga tudi ne morem, ko sem vendar spoznal Vojvodino, ki še zdaj začenja svojo veliko pot naprej.

Otoki 30 odstotkov lastnikov zemlje ne obdelujejo. Dajejo jo v zakup komurkoli, samo da izdelejo rento. V Vojvodini je danes tudi preko 10.000 konj, ki bi jih radi prodali. Vzdrževanje ene konjice vprage stane letno nekaj tisoč 200.000 din. Mnogo bolj privlačno je govedo, ki nudi dobiček na leto. V hlevu ga kmetič proizvajalec pridelava na enem hektarju svoje zemlje povprečno 20 metrskih stotov koruze, socialistična posestva pa na enaki površini 60 metrskih stotov iste kulture. Se in še bi lahko naštevali delstva, ki znovovne poveda, da so v tej plodni pokrajini neizkoriščene - še ogromne možnosti za večjo kmetijsko proizvodnjo.

Ze samo z določenimi posesti (metrski donos na hektarju) sočev vagonov. Tako n. pr. naj bi letos dobili okoli 9000 vagonov koruze ved samo zato, ker bo približno 40% površine zasebnih proizvajalcev zasejanih s srbitim semenom koruze. Razen tega pripravljajo na podlagi lanskoletnih izkušenj, da bo še za 20.000 vagonov večji donos koruze, ker bodo uporabili nekaj tisoč 200.000 ton umetnega gnojila. Pripravniki so, da bodo samo zaradi uporabe boljšega semena in večjih količin umetnega gnojila na 40% zasebnih poljedeljskih površih letos pridelali več koruze v vrednosti 7 milijard dinarjev.

Zdi se mi, da smo v strahu, da ne bi prizadeli nikogar zaradi njegove manjšinske pripadnosti, precej pretiravali. Posledica tega je, da smo se v Vojvodini že kar naveželi in tudi preobdelki vseh manjšinskih oboževanje. Zato naj se nihče ne tudi,

Zaključka ne bom naredil, saj ga tudi ne morem, ko sem vendar spoznal Vojvodino, ki še zdaj začenja svojo veliko pot naprej.

POSKUSNO GOJENJE POPROVE METE

Ljubljansko barje je že od nekdaj priljubljeno obdelovalce, ki so skušali izboljšati njegov gospodarski pomen. Ze nad 130 let skušajo izsušiti in kultivirati Barje. 18.000 ha barjanske zemlje še vedno ne prinaša tistega, kar bi lahko. Na Ljubljanskem barju je še vedno 68 odstotkov travnikov, 7 odstotkov pašnikov in komaj 19 odstotkov njiv, oziroma obdelane zemlje. Vzrok za tu-

ko stanje je predvsem v posebnosti talnih prilik Ljubljanskega barja. Za barje pa je značilnih tudi nekaj zdravilnih rastlin, ki tam prav dobro uspevajo n. pr. baldrijan (Valeriana offic.) in pa razne vrste mete. Na Barju sta predvsem razširjeni vodna meta (Mentha aquatica) in pa zelena meta (Mentha viridis). Ti dve rastlini opazujeta, da bi tu dobro uspevale

kulture teh rastlin v večjem obsegu, posebno še, ker je tudi iz literature znano, da so drugod napravili v tej smeri poskuse, ki so uspeli. Enak poskus je v preteklem letu napravil tudi Zavod za farmacijo in kontrolo zdravil, oddelka za zdravilna zelišča. Na Ljubljanskem barju so na treh mestih poskusno nasadili posebno vrsto mete, lekarniško meta, poprovo meto (Mentha piperita var. Mitcham). To je plemenita vrsta mete, prijetnega duha in okusa, iz katere dobivajo hiapno olje in pa mentol, ki ju uporabljajo za aromatiziranje bonbonov, osvežujočih pijač, pa tudi v lekarnah kot zdravilo. Ta meta je križanec prav tistih met, ki rastejo tudi pri nas na Barju. Poskusna saditev je dobro uspevala. Ze v prvem letu je dala meta dobre pridelke, ki prav nič ne zaostajajo za donosi, ki jih najdemo v literaturi za druga področja. Tudi olja ima rastlina dovolj. Treba bo narediti le še kemične analize olja. Se večji pa bo donos v drugem in tretjem letu.

Uspesnost poskusa nam da-

kar predstavlja vrednost 480.000 din, in to pri dosedanjih cenah teh korenin. Potreba po baldrijanovih koreninah pa so vedno večje, ker so Izvrstno zdravilo za pomirjenje.

Skupno bi nam obe rastlini lahko prinašali na 100 ha vsaj 54 milijonov dinarjev, za kar ne bi bile potrebne posebne investicije. 100 ha za Ljubljansko barje pa tudi ni pretirana površina, cene so vzete kot minimalne in dosegljive tudi v primeru slabše konjunkturo.

Cez leto ali dve, ko bo končana tudi poskusna saditev baldrijana in bodo znani točni donosi, bomo lahko postavili točne številke, ki pa verjetno ne bodo manjše od navedenih. Čeprav je 100 ha malo v primeru celotno površino Ljubljanskega barja pa vendar ta drobec predstavlja dragocen prinos k večjemu donosu in vrednosti dosedaj brezvrednega področja, kjer rastele ničvredna in strupena barjanska preslica.

NAVDIHOJCA

KOZJI PASTIRCI

Kozi pastirci so bili trditelji, doma iz sosednje vasi, nekako iste starosti kot jaz. Jaz, namreč, je imel drobno glavo s pegastimi lici, šop rjavih las mu je streljal na čelo. Tonček je bil dolgih nog in velikih pesti, vse kar je nosil krivač, da je bil videti kot kak razbojnik. Tretji, Gregorček, je bil majhen in okrogel kot polna vreča, rdečih lic in lačnih oči; krompir in kostanj, orehi in lešniki, vse kar je bilo za pod zob, je šlo pred njim kot bi metal v bresno.

Pašli so pet koz, morda jih je bilo tudi šest, ne spominjam se več. V šolo niso hodili, zato so bili od jutra do večera na Tičnici. Tako se je imenoval pašnik, ki je visel v bregu nad potokom. Niška trava, praprot in preslica, a okrog in okrog venec gostega grmovja. Sredi Tičnice je ležala veličnoka skaka. Kde je kdaj se je bila privlačila s hraba in tam obsejala.

Ta skaka je bila dom kozjih pastircov. Nekoliko nagubana jim je v dežju nudila streho. Dod njo so ščali tudi v lepem vremenu. Kurili so ogenj in v žejavici pekli krompir in kostanje. Ali pa so tolkli orehe in lešnike in zobali jedra. Včasih

so se igrali ali se dražili in lovili po navadi pastircov.

Neredko so bili tako zamaknjeni v svoje opravke, da so pozabili na kozo. Ta so se pasle, obrabile grmovje, leske, roblje in sponci. Kadar jim je zmanjkalo dobre paše, so se izgubile s Tičnice. Ker ni bilo

France Bevk

Pastirci koz niso popolnoma pozabili. Sredi igre so se spomnili in se ozirli: kje so kozo? Koz ni bilo. Planili so na noge in so razleteli po pašniku. »Hej,

šibani. Kozo pa v listjem v gobcu v dir nazaj na Tičnico. In več kot enkrat je sosedov Drejček vpil za pastirci: »Samo še enkrat, pa vam odženem kozo!« Pastirci so si potegnili klobuke na oči in stisnili glave med ramena. Molčali so in izginili. V to, da bi jim kdo vzela kozo, niso prav verjeli.

Verjeli ali ne — vendar se je zgodilo. Nekdo, ko sem bil v kosku mešič žita odnesel v mlino in sem se čez Tičnico vrnil domov. Pastirci so čepeli pod skalo, drezali v žerjavico, vsake zase nekaj prepevali, koz pa nikjer. Zagledal sem jih šele v gozdu, onkraj senočeti. Sosedov Drejček jih je z dolgo šibo podil proti domu. A niso ga ubogale, utekale so mu pod pot. Tri je zavrnil na kolovoz, medtem so se mu druge tri izgubile med drevje.

»Pomagaj!« mi je rekel. Pomagal sem mu, saj sva si bila sosedna in dobra prijatelja. Ukrotila sva kozo in jih gnala pred seboj.

Nenadoma so za nama prišli pastirci. Upehani od naglega teka so imeli zardeče obraze, oči so jim bile polne strahu. »Dajte nam kozo nazaj!« so vpili skoraj v en glas. »Dajte nam kozo nazaj!« kozo nazaj...»

»Nič, se je Drejček otrsela. »Palico, če hočete, a ne kozo... Se bosta že naučili...«

Pastirci pa vemomer: »Dajte nam kozo nazaj! Dajte nam kozo nazaj! Dajte nam kozo nazaj!«

A niso se nama upali prevet približati. Drejček je imel dolgo šibo in bi bil vsakega predzrneža osmuknil po bosih nogah. Dva pastirca sta planila v joč. Gregorčeku so si kot lešnik debele solze utirale pot po umazanih licih. Le Tonček ni jokal; zahteval je kozo in srečo gledal.

Zasmiali so se na šikanilo me je za sroce. Razumel sem njihovo stisko. Sonce je že zahajalo, nastal bo večer, a oni bodo morali brez koz domov. Namesto večerje jih bo pričakala tepeška in hude besede. Če bi bilo po mojem, bi jim takoj vrnil kozo. A nisem jim mogel pomagati.

Tako je prišla po klanecu iz gozda čudna procesija. Sprejeli kozo, za njimi je bil Drejček, zadnji pastirci, ki so vemomer vpili.

Srečali smo sosedo, ki je na prvi pogled vse razumela. »Gospodinja, dajte nam kozo nazaj!« so pastirci zagnali še glasnejši krik. »Saj ne bomo nikoli več... ne bomo več... Dajte nam kozo...«

Sosedja je bila dobra ženska in se ni dala dolgo prositi. »Pusti jim kozo!« je rekla sinu.

Pastirci so dobili kozo in jih zavrnilj proti domu. V hipu so se jim posušile solze. Molčali so, le mene so preteča pogledali... Ta pogled mi je pognal strah v kosti. Drejčku je bilo lahko, bil je starejši in močnejši od mene. Tri take paglavce, kot so bili kozji pastirci, bi zlahka ubil v kozji rog. Zato se njegava niso upali grozode pogledati. Jaz pa nisem bil močnejši od njih. Poleg tega nikak junak in pretepac, prej mila jera. Vsi trije bi me igrane premagali in naučili kozjih molktiv. Bal sem se jih zopet srečati. Rad bi se jim za dolgo izognil, a to ni bilo mogoče. Ze koj drugi dan sem moral po moko v mlino.

Ponoči sem težko sanjal. Od ranega jutra sem s težkim srcem hodil okrog. Proti večeru sem se naredil junaka, si optal košek in odšel v grapo. Ubral bi bil lahko drugo pot, a ta je bila mnogo daljša in napornejša. Rahlo sem upal, da so morda pastirci že pozabili na dogodek, vendar so se mi tresle noge.

Previdno sem pogledal iz grmovja na Tičnico. Pastirci so čepeli ob skali in kurili velik ogenj, da se je dvigal visok stebel dima. V hipu so me zagledali in zagnali strašen krik. Tonček je vihtel svoj krivač, kot kak poglavar Indijancev. Kazalo je, da me bodo na mestu pobili ali živega spekli na žerjavici.

Vso pot sem stiskal pesti in si dajal poguma, tedaj mi je srce zlezlo v hlače. Pastircem sem pokazal pete, a jih niso dolgo gledali, ker sem že izgini v gozdu. Niso me lovili, le kamenje so metali za menoj in gnali krik, ki dolgo ni potisal. Počutil sem na mahovito skalo

JELEN S ŠESTIMI NOGAMI? ALI KAKSNA PRIKAZEN JE TOT NE, NA SENCI JE VIDETI, DA STA TO DVA JELENA, KI STA STAKNILA GLAVI... NA SENCI, KI JO RIŠE GORKO SPOMLADANSKO SONCE, KAJTI TUDI V ZIVALSKI VRT PRIHAJA POMLAD. Ljudje so odložili zimске suknie, hodijo na sprehode in spet prihajajo obiskovati svoje prijatelje med zivalmi. Vsi so enih misli: lepo je, ko vsepovsod spet vrsti življenje... Ene misli sta tudi oboja jelena, ki sta staknila glavi. Ene misli in enega hrepenenja: po svoji daljnji gozdni domačiji njima pomlad ni v pravo veselje. Zato strmita tako zgubljeno in tako družno daleč tja preko ograja in zidov...

Jure, Jure!

Sej je Jur na nivleo, v zemlji našel luknico. Vanjo s slamicem beza: »Muren, muren, s domač!»

Kje bi muren bil doma. Ko so v gozd zvalili gal! Poiz in polka sta se vzela in da svatba bo vesela.

muren gode jim za raj. Jure, Jure, le verjemi, sicer novo bilko vzemi, dalje v luknico bežaj! Branko ŽUZEK

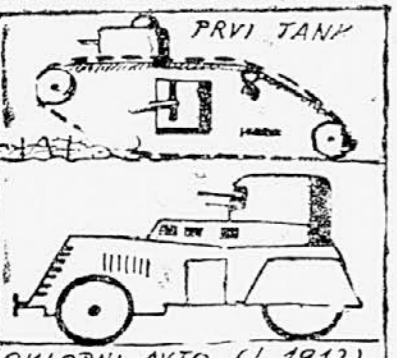
nikogar, da bi jih zavrnil, so se znašle v senočeti našega sosedla. Tam je bil pravi raj za kozo. Vsake sorte grmovja. Ponujale so se jim leskove, hrastove, gabrave in jesenove veje. Miza jim je bila bogato pogrnjena. Obrabile so žitje, pozabile na pastircu in na Tičnici.

Belka, Lisca, Pika, Rogatkale so jih klicali. Kozo se niso oglašale. Tudi če bi jih silšale, bi se brčkoma naredile gluhe. A pastirci so koj vedeli, kje jih bodo našli. Ni buo prvič. Le Tonček ni jokal; zahteval je kozo in srečo gledal.

Česar ne slišite vsak dan

PRVI OKLOPNI AVTOMOBIL

Oklopna vozila so odločila že marsikatero veliko bitko v našem stoletju, toda njih zamisel je že silno stara. Bojne vozove, ki so jih vlekli seveda konji, so poznali že stari Egipčani in Perzijci pred nekaj tisoč leti. Pravi oklopni avtomobil pa se je rodil leta 1885. Bil je na paro ter tako

OKLOPNI AVTO (L. 1912)

okoren in težak, da so na lahko uporabljali le v posebno ugodnih primerih. Izum benčinskega motorja pa je pomagal konstruirati mnogo boljše oklopni avtomobil, ki je bil okoli leta 1900 že redno orožje nekaterih armad. V prvi svetovni vojni je doživel ta avto hiter razvoj in so ga še kar s pridom uporabljali za probole skozi žične ovire. Za leta 1911-1912 so se v Avstro-Ogrski pojavile prve zamisljive tanka, vozila, ki se valj po gončih, pa Avstrijci niso bili tako pametni, da bi zamisel uresničili. Šele sredi vojne se je to posrečilo Angležem.

BREZ MORJA

Navajati smo zgodbo o reki, ki se rodi nekje visoko v gorah kot hister potokček in umre

kot mogočen veletok v morju. Pa ni z vsemi rekami tako. V osrednji Aziji je orjaško področje, ki meri 51 tuz 2,7 mili-

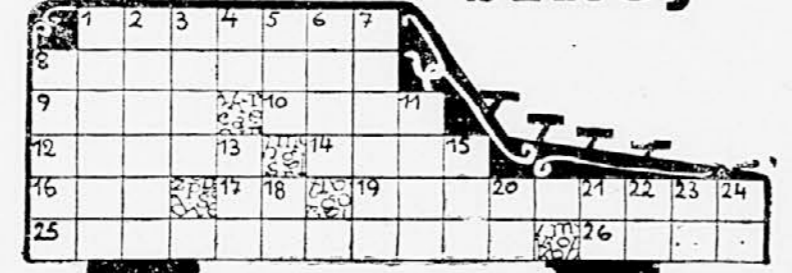
KUŠČAR S TREMI OČMI

Teško je verjeti, da živijo živali, ki nimajo kot večina dvoje oči, ampak kar troje. In vendar je res. Ta kuščar živi že milijone let na naši zemlji in je bil sodobnik orjaških dinozavrov in brontozavrov, ki so že davno izumrli. Včasih je moral ta žival živeti po večjem delu zemeljske površine, danes pa ga najdemo le še na otočkih ob obali Nove

Zelandije, kjer mu domačini Maori pravijo tuataraka, kar pomeni prav toliko kot sima trnja. Tuataraka je pravzaprav bolj soroden želvam kot kuščarjem. Na žalost pa izumira, ker ga je človek iz gole objestnosti neusmiljeno pobijal. Lovili so ga s jih tudi psi in mačke, ki so jih belu kolonizatorji pripeljali s seboj na Novo Zelandijo. In kaj je v njegovim tretjim očesom? Je na temenu glave in ima lečo, mrežnico in odprtino za vidni živec v lobanji, vendar z njim več ne vidi, dasi je gotovo, da so tuatarini predniki videli tudi še s tretjim očesom.

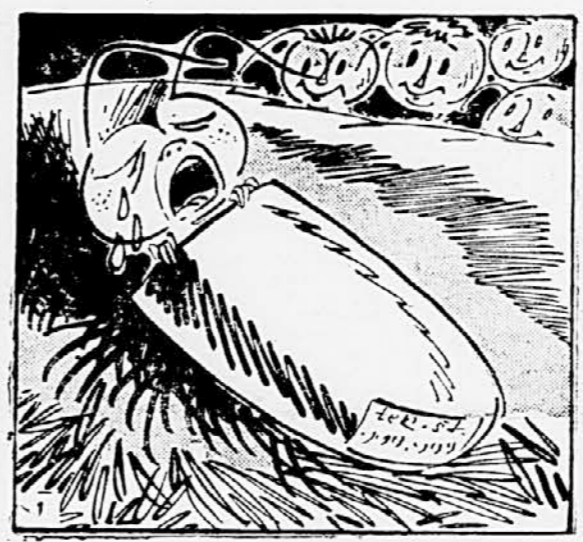
Križanka PISALNI STROJ

Vodoravno: 1. slovenski Jezikoslovec; žival, ki ima kopitca, 8. prepisati, prečišati, posneti, preslikati, 9. kraljevska ptica, 10. trdnj del organizma, 12. delam z likalnikom, 11. eden od planetov, 16. žuželka, 17. znak za aluminij, 19. termometri, 23. daktilograf, 26. Perzija. Navpično: 1. Interes: skrajnost, 2. delavec v opekarni, 3. orodje, 4. znak za prvine iridij, 5. takšen, 6. prav majhen delec materije, 7. delati ribbo, 8. vrtičkar, nekaj ogromnega, 11. del rastline, 13. mesec cvetja, 15. spilo, 18. samo, kar, 20. kratice za locus citatus (navedeno mesto), 21. osebni žalmeč, 22. nemški osebni žalmeč, 23. znak za radij, 24. veznik. REŠITEV VODORAVNO: 1. park, 5. citraš, 8. Stoj, 12. limuzina, 15. avtorobila, 17. toplice, 18. opeka, 19. aparat, 21. Nit, 14. ali, 16. Ba. NAVPICNO: 1. Foil, 2. Atila, 3. Rim, 4. kruta, 6. Arori, 7. šipa, 8. sto, 9. top, 10. omet, 11. lok, 13. Nit, 14. ali, 16. Ba. NAGRADE Med reševalci križanke »Avtomobili« sta bili za knjižni nagradi izbrani Majda Gabersček iz Ljubljane in Marija Kralj iz Zagorice pri Bledu. Naj sporočita vsaka svojo željo!

Mali PIKOVILKA svet

RIŠE Bregar Marjan

1. — Zanimivo je, da se je na dan, ko se začela povest, rodil Mravljinecovi mamji ravno dvetdeseti sin. To pa ni majhna številka in zbuja bi spoštovanje še pri kakšnem mogočnejšem rodu, kot pa so drobčni mravljinci. In novorojeni sinko je bil ta dan pač najboljši drobec v vsej številni mravljinecovi družini.

2. — A Pikec, tako ga bomo odslej klicali, si ni belil glave zaradi tega. Se istega dne se je skobacal iz svojih skromnih plen — tako navado imajo vsi mravljinecovi otroci, kajti življenje je kratko — in stopil urno iz mravljišča, da bi pogledal, kakšen je pravzaprav ta svet. Moramo ga razumeti, kajti na polnem travniku je tudi kaj videti!

3. — Pikec se je znašel pred pragom svojega doma. In mravljinecovi dom je prav spoštovanja vreden dom v žuželčji soteski! Pravcati grad! Kdor v njem stanuje, se mu ni treba bati obiskov. »Nič ne rečemo, zgradba je lepa. A kaj, ko jih je pa toliko pri hiši!« govore o njem zavistneži, ki stanujejo kar pod listom.

4. — Nekateri trdijo, da zato, ker jih je bilo preveč pri hiši, drugi pa pravijo, da zato, ker je bilo Pikecu kot 999.999, sinu tako usojeno — mi pa pravimo, da je Pikec svoj lepi dom zapustil zato, ker pri Mravljincevih nihče nima časa paziti na otroke. Da res je tako! Pikec je na sam dan svojega rojstva odšel po svetu, ne da bi počakal, da zobki zrastejo.

5. — Rumeno sonce je grelo, zelene trave so duhtele, črički so prepevali, cvetovi so zarilili... Če nisem našel vseh čarovnij, ki se dogajajo na takemle bujnem poletnem travniku, pa mi še v pomagajte. Toda predvsem si moramo zapomniti tole: da je Pikeca trla neutušljiva radovednost. To, veste, je za naše zgodbo silno važno!

6. — Radovednost — to je prava beseda! Samo če ne bo naš Pikec malce premajhen za to veliko reč... Pogledite! Nad njegovimi široko razprtimi očmi se je zdajci razbilo rumeno-rdečo-zlato-modro in sploh čudovito pisano bitje. Merilo pa je takole, skromno računano, dvaštet mravljinecvi sežnjev počez kakšnih deset podolgem.

OBRTNIK, mlajši, išče opremljeno sobo s posebnim vzhodom in podporabo kopalnice, po možnosti s popolno oskrbo. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pod »Kjerkoli v Ljubljani« v ogl. odd. 4743-9

ENOSOBNO STANOVANJE s kabineto in Rožni dolini zamenjam za enako blizu centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Blizu« 5070-9

DVOBOSOBNO SONČNO STANOVANJE v Rožni dolini (dvorišče in nekaj vrta) zamenjam za dvobosobno ali večje v strogem centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Strogi center«. 5070-9

GRADBENO PODJETJE „TEHNIKA“ v Ljubljani, Vošnjakova 8a

IZGUBljENO USLA JE PSICA, bernardinka, visoka, bela, z rjavimi lisami, silni na ime »Riga«, na hrstu ima črno brazgotino. Proti nagradi javite na Mesarijo Brezje na Grosnem. 4925-9

RAZPIS OGLUŠELOSTI PREMAGANA Z APARATOM ZENITH Velikanska izbira akustičnih aparatov ZA VSE STOPNJE OGLUŠELOSTI IZREDNE CENE Pregledi sluha Brezplačni in brezobvezni dokazi bodo pri OPTIKA GIACOMO AVANZO SUCCO Foto Geodesia TRST - Corso Italia 17 - Trst nasproti UPIM V SOBOTO, DNE 30. MARCA 1957 1307-R

OPROZORILLO VSEM LJUDSKIM ODBOROM, URADOM, USTANOVAM IN DRUGIM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN POSAMEZNIKOM Vse, ki so nam v zadnjem času poslali naročila za ZAKON O SPLOŠNEM UPRAVNEM POSTOPKU obveščamo, da je izdaja že razprodana. - V tisku pa je 2. natis te prepotrebne brošure, katere cena bo zaradi manjše naklade od 100 do 120 din. Tisti, ki so brošuro že naročili, jo bodo prejeli takoj, ko bo prišla iz knjigovoznice, drugi interesi, ki to ceno, za upravo praktično nujno potrebno brošuro še niso naročili, naj nam nujno pošljejo obvestilo, koliko izvodov želijo naročiti.

OBRTNIK, mlajši, išče opremljeno sobo s posebnim vzhodom in podporabo kopalnice, po možnosti s popolno oskrbo. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pod »Kjerkoli v Ljubljani« v ogl. odd. 4743-9

ENOSOBNO STANOVANJE s kabineto in Rožni dolini zamenjam za enako blizu centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Blizu« 5070-9

DVOBOSOBNO SONČNO STANOVANJE v Rožni dolini (dvorišče in nekaj vrta) zamenjam za dvobosobno ali večje v strogem centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Strogi center«. 5070-9

GRADBENO PODJETJE „TEHNIKA“ v Ljubljani, Vošnjakova 8a

IZGUBljENO USLA JE PSICA, bernardinka, visoka, bela, z rjavimi lisami, silni na ime »Riga«, na hrstu ima črno brazgotino. Proti nagradi javite na Mesarijo Brezje na Grosnem. 4925-9

RAZPIS OGLUŠELOSTI PREMAGANA Z APARATOM ZENITH Velikanska izbira akustičnih aparatov ZA VSE STOPNJE OGLUŠELOSTI IZREDNE CENE Pregledi sluha Brezplačni in brezobvezni dokazi bodo pri OPTIKA GIACOMO AVANZO SUCCO Foto Geodesia TRST - Corso Italia 17 - Trst nasproti UPIM V SOBOTO, DNE 30. MARCA 1957 1307-R

OPROZORILLO VSEM LJUDSKIM ODBOROM, URADOM, USTANOVAM IN DRUGIM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN POSAMEZNIKOM Vse, ki so nam v zadnjem času poslali naročila za ZAKON O SPLOŠNEM UPRAVNEM POSTOPKU obveščamo, da je izdaja že razprodana. - V tisku pa je 2. natis te prepotrebne brošure, katere cena bo zaradi manjše naklade od 100 do 120 din. Tisti, ki so brošuro že naročili, jo bodo prejeli takoj, ko bo prišla iz knjigovoznice, drugi interesi, ki to ceno, za upravo praktično nujno potrebno brošuro še niso naročili, naj nam nujno pošljejo obvestilo, koliko izvodov želijo naročiti.

OBRTNIK, mlajši, išče opremljeno sobo s posebnim vzhodom in podporabo kopalnice, po možnosti s popolno oskrbo. Plačilo po dogovoru. Ponudbe pod »Kjerkoli v Ljubljani« v ogl. odd. 4743-9

ENOSOBNO STANOVANJE s kabineto in Rožni dolini zamenjam za enako blizu centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Blizu« 5070-9

DVOBOSOBNO SONČNO STANOVANJE v Rožni dolini (dvorišče in nekaj vrta) zamenjam za dvobosobno ali večje v strogem centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Strogi center«. 5070-9

GRADBENO PODJETJE „TEHNIKA“ v Ljubljani, Vošnjakova 8a

IZGUBljENO USLA JE PSICA, bernardinka, visoka, bela, z rjavimi lisami, silni na ime »Riga«, na hrstu ima črno brazgotino. Proti nagradi javite na Mesarijo Brezje na Grosnem. 4925-9

RAZPIS OGLUŠELOSTI PREMAGANA Z APARATOM ZENITH Velikanska izbira akustičnih aparatov ZA VSE STOPNJE OGLUŠELOSTI IZREDNE CENE Pregledi sluha Brezplačni in brezobvezni dokazi bodo pri OPTIKA GIACOMO AVANZO SUCCO Foto Geodesia TRST - Corso Italia 17 - Trst nasproti UPIM V SOBOTO, DNE 30. MARCA 1957 1307-R

OPROZORILLO VSEM LJUDSKIM ODBOROM, URADOM, USTANOVAM IN DRUGIM GOSPODARSKIM ORGANIZACIJAM IN POSAMEZNIKOM Vse, ki so nam v zadnjem času poslali naročila za ZAKON O SPLOŠNEM UPRAVNEM POSTOPKU obveščamo, da je izdaja že razprodana. - V tisku pa je 2. natis te prepotrebne brošure, katere cena bo zaradi manjše naklade od 100 do 120 din. Tisti, ki so brošuro že naročili, jo bodo prejeli takoj, ko bo prišla iz knjigovoznice, drugi interesi, ki to ceno, za upravo praktično nujno potrebno brošuro še niso naročili, naj nam nujno pošljejo obvestilo, koliko izvodov želijo naročiti.

SPORT

V STOCKHOLMU SO KONČALI SVETOVNO NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO

Azija - celina bele žogice

Japonski igralci in igralke so pobrali pet prvih mest, vsem ostalim pa so pustili dve

Stockholmski ljubitelji namiznega tenisa so v "Kungligahtenue" dočkali je zadnje dejanje 24. svetovnega prvenstva v tej športni panogi. Sedaj so nazlovi letosnih svetovnih prvakov razdeljeni in nastavljeni so prvi komentariji o tej veliki prireditvi.

Svetovno prvenstvo je pokazalo znova veliko (morda doslej največjo) prednost japonskih igralcev in igralk. Sinovi in hčere vzhajajo iz nje.

Madžar Sida je bil tudi v Stockholmu med najboljšimi

Možega sonca so zmagali v vseh najvažnejših disciplinah in na skupno 7 moških prvih mestih slavili zmagovito petkrat. Z to pove vesel.

VSE NOGOMETNE TEKME ODGOJENE

BEOGRAD, 16. marca. Zaredi vsenarodnega Zavezanca za umrlim predsednikom Zvezne ljudske skupščine Mošom Pijadje je Nogometna zveza Jugoslavije sklenila odgoditi vse nogometne tekme. Kl se bile na sporedu za jutrišnja nedelja.

STUJEKASOVESTI

da sta se amaterski boksaški reprezentanti Nemčije in SZ razšli z neodločeni nizidom 10-10, in sicer v Hamburgu; da je v Zürichu rokometna reprezentanca Danske premagala Libano ekipo 5:2 (7:3); da sta obe kosarkarski reprezentanci Jugoslavije odigrali nadaljnji dve tekmi v Kantonu, v katerih so moški zmagali 8:25, ženske pa s 5:14; Jugoslovanci gredo dalje v Saugaj.

Posebno obvestilo

V torek, 19. marca 1957 bo poskus novega načina obratovanja Elektranne Medvede. Pri tem elektrarna spušca nepričakovano večje količine vode. Obstoja nevarnost, da bi visoka voda, ki se bo nenadoma pojavila, utegnila ogroziti življenje ljudi, ki bi se v tem času nahajali v ali ob strugi Save od Medved na vzdol. Zato pozivamo prebivalstvo, da se ta dan ne zadržuje v strugi, v bližini struge in na običajnih poplavnih področjih Save. Iz teh ogroženih področij naj se nujno odsranijo vsi predmeti, ki jih voda lahko poskoči ali odnese, zlasti dolni spletni vozovi, poseben les, nasejan pesek itd. Poskus bo trajal ves dan. — Podrobnejše informacije lahko dobite na telefon št. 20-038 ali 20-729.

Snab za izvedbo poskusa pri Upravi za vodno gospodarstvo LRS

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

K. J. Sp. Gornje
Vprašanje: Zaradi izpolnitve v stroki nameravate nastopiti prakso v inženstvu. Zaradi tega boste sedaj službo odpovedali. Ali vam bo priznana delovna doba, prebita na praksi, ali boste po vrnitvi iz inženstva zopet upravičeni do otroškega dodatka, ker boste na praksi 6 mesecev?
Odgovor: Dodatek za otroke vam za časa zaposlitve v inženstvu ne pripada, če vas na prakso ne bo poslal vaš organ oziroma gospodarska organizacija. Mislimo, da gre pri vas za tak primer, ker boste službo tukaj odpovedali. Ko se vrnete, pa boste lahko prejemali dodatek za otroke, če boste v inženstvu v delovnem razmerju. Moralni pa boste to razmerje dokazati s potrdilom delodajalca, ki pa naj bi ga poveril organ našega zastopstva (konzulata). Nadaljnji pogoji za prejetje dodatka se bodo razveljavili, če boste v naši državi vnovič za posilili najpозnejše v 30 dneh po povratku.

Za vsak slučaj ne bi bilo na-pačno, sporočiti posredovalnici za delo, da greste na prakso v inženstvo, če boste v delovnem razmerju. Moralni pa boste to razmerje dokazati s potrdilom delodajalca, da boste pri njem zaposleni. V delovno dobo za pokojnino se bo zaposlitev v inženstvu štela, če boste po povratku v FLRJ v delovnem razmerju najmanj 60 dni pet let.

Vprašanje: Ste izučen ključavničar, iz zdravstvenih razlogov pa niti ne bi mogli vstopiti v druga stroka. V koliko se bo upoštevala Vaša sedanja kvalifikacija in kakšno plačo boste prejemali po končani prekvalifikaciji?
Odgovor: To je odvisno od trajanja prekvalifikacije, kakor tudi od njenega uspeha, seveda tudi od stroke, za katero boste prekvalificirani. Prekvalifikacija bo izpovedal zavod za soc. zavarovanje glede na mnenje zdravniške komisije. Vaša nova plača bo odvisna od tega, na kakšno delo oz. delovno mesto boste po prekvalifikaciji šli. Če boste v isti delovni organizaciji, ali pa pri upravnem organu ali ustanovi, tudi od tega je višina plače odvisna.

P. I. Krmelj
Vprašanje: Ali smete postaviti pred Vašo hišo betonski podporni zid zaradi izravnavne terena, ki pa smeri proti sosedovemu zemljišču visi, in koliko metrov od

KOMUNALNO PODJETJE »KOMUNALA« — BREŽICE

razpisuje delovna mesta
RAČUNOVODJE(KINJE) — šef rač. gosp. sektorja
Pogoj: strokovna izobrazba in praksa bilancista
VODJO KOVINSKE DELAVNICE
Pogoj: visokokvalificiran ključavničar ali klepar z obvezno prakso vseh vodoinstalaterskih del.
Plača po tarifnem pravilniku in dogovorju.
Stanovalje bo preskrbljeno.
Moški prosilci morajo biti vojaščine prosti. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe pošljite KOMUNALI, Brežice, do 25. marca 1957. 1813-R

HOTEL »P A L A C E« — PORTOROŽ

razpisuje naslednja sezonska delovna mesta visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev gostinske stroke:
1. verziranega slaščičarja,
2. dva kuharja,
3. več kvalificiranih natakarjev z znanjem nemškega, angleškega ali francoškega jezika
4. več blagajničark za kuhinjo in točilnico,
5. stalno delovno mesto samostojnega finančnega knjigovodje.
Prosimo z vsemi podatki pošljite na gornji naslov. 1292-R

PEČARJI, POZORI

KERAMIČNO KEMIČNA INDUSTRIJA — KAMNIK sprejme takoj v službo večje število pečarjev — postavljalcev peč in polagalcev stenskih oblog za dela predvsem v Ljubljani in okolici. Plače in dnevnice po tarifnem pravilniku podjetja. 1287-R

NIČ VEČ ANGELICA ROSEANU

Med ženskami so prav tako Japonke ponovile uspeh iz Tokia. Na zmagovalem odru je sicer mlado Okavo zamenjala nekoliko Starejša Eguči, toda kaj zato! Japonka je imela kljub temu zmagovito. Lanska svetovna prvakinja je bila poražena v četrtfinalu po Romunki Zeller. Najslavnejša igralca v zgodovini namiznega tenisa Angelica Roseanu pa je tenis prvotno ostala brez nastopa svetovne prvakinja. Tokrat ji ni šlo niti posamezno niti v parih, še manj pa v tekmovalni ekipi. Najnevarnejša igralca turnirja pa je bila gotovo Angležinja Haydon, ki se je plasevala v vsa tri finala, pa je končala konec ostala brez zmage.

PARI — JAPONSKA SLABA TOČKA

Igra parov so prinesle Japoncem edini neuspeh. To je prava-prav tudi edina (na res edina) letopisna napaka v njihovi stockholmski bilanci. V moških in ženskih parih sta zmagali kombinaciji An-

SAHOVSKI SAMPIONAT FLRJ (XVIII. KOLO) PUC ZA CELO TOČKO NA BOLJSEM

Sombor, 16. marca. Čeprav bi večerjajna XVIII. kola moralo biti eno najzanimivejših na tem turnirju zaradi srečanja vseh vodečih igralcev med seboj, so trije remiji do 18.30 ure precej zmanjšali njegov pomen. Kot prvo so se namreč z remiji končale partije Gligorič-Rabar, Pirc-Matulović in Milič-Trifunović. Samo v partiji Milič-Trifunović je bila situacija dejansko blizu remija, toda druga dva para sta bila komaj dobro začela.

Z neodločnimi izidi vodečih se je povečalo število remijev še v partijah med Djuraševićem in Vučkovićem ter Totom in Bogdanovičem. Vučković je dal večni šah, medtem ko sta Tot in Bogdanović izčrpala vse možnosti, da bi prišla do zmage.

Rakič je proti Pucu igral zelo tvegano, vendar ni mogel spraviti več kakor pol točke, ker sta oba igralca izmenjala vse figure.

Cuderman je v 32. potezi spregledal kmeta. Vendar je malo pozneje kmeta osvobodil in ga prestavil celo v tretjo linijo. Situacija je nejasna.

Mariću je uspelo, da je proti Janoševiću ustvaril ugodnejšo pozicijo, vendar je pred koncem izgubil dva kmeta, tako da zdaj kaže na zmago Janoševiću.

V glavnem dvoboju med Ivkovim in Karaklajičem je bil šah zelo lep. Karaklajič je začel v peti uri igranja ustvarjati nevarne grožnje za rokado belega. Toda vzlic stiski za čas je Ivkov vendarle igral odlično in prišel do kvalitete, kar pa

dreadis-Sitpek (CSR) oziroma Mošoci-Simon (Madžarska), čeprav so bili japonski pari favorizirani. Za to lahko pa je dvojica Ogimura-Eguči zmagala v tekmovalju mešanih parov — disciplini, ki jo na Japonskem ne gojijo posebno resno.

Azija je središče svetovnega namiznega tenisa — to je nauk letošnjih tekem na Svedskem. Svetovna prvenstva v namiznem tenisu bodo odslej le vsako drugo leto. Prihodnje prvenstvo bo spomladi 1959 v Dortmundu (Zahodna Nemčija). V parnih letih pa bodo evropska prvenstva, drugo te vrste pa bo leta 1960 v Jursovlaviji.

FINALNI IZIDI:

MOŠKI: Tanaka (Jap) : Ogimura (Jap) 21:11, 21:13, 21:19;
ŽENSKE: Eguči (Jap) : Haydon (VB) 21:14, 21:22, 19:21, 21:23, 21:19;
MOŠKI PARI: Andreadišitpek (CSR) : Tanaka-Ogimura (Jap) 21:13, 18:21, 21:19, 21:11;
ŽENSKI PARI: Mošoci-Simon (Mad) : Haydon-Robert (VB) 17:24, 23:21, 21:18, 13:21, 21:13;
MISLANI PARI: Ogimura-Eguči (Jap) : Andreadišitpek (CSR) : Haydon (VB) 21:16, 19:21, 21:18, 10:21, 21:19.

mu je ni zadostovalo za zmago, tako da je pristal na delitev točke.

Kozomara je Ivkovo oddal celo točko brez nadaljevanja prekrajene partije iz XVII. kola.

Danes so odigrali nekatere prekinjene partije iz 16. in 18. kola. Djurašević je igral proti Pucu iz slabosti. Čeprav je imel predprekinjivo kmeta več, je pozneje izgubil dva, kar je bilo dovolj, da je Puc po 101. potezi zmagal.

Smalbegovič in Kozomara sta v trdnjavski končnici, ki ni kazala na zmago nobenemu, v 70. potezi sklenila remi. Enako sta storila tudi Vučković in Tot v podobni poziciji po 58 potezah.

Ponovno sta prekinila Udovič in dr. Nenedjković. Janošević in Marić sta prišla v nadaljevanju do pozicije za teoretični remi, dasti ima Janošević 2 kmeta več.

Stanje na tabeli po 18. kolu: Gligorič 11.3 (1), Ivkov 11.5, Karaklajič 11 (—), Udovič 10.5 (3), Matulović 10.5 (—), dr. Trifunović 10, Pirc 9.5, dr. Nedeljković 9 (2), Vučković in Rakič 8.5, Djurašević 8.5, Tot 8.5 (1), Rabar, Vučković in Puc 8, Milič 7.5, Janošević 7 (4), Cuderman 7, Bogdanović, Brad-čvarović in Smalbegovič 6.5, Kozomara 5.5 (—) in Marić 5 (4) točk.

UBIL SE JE CASTELLOTTI

TRST, 15. marca (Po telefonu). Italijanski avtomobilizem se je večerjal ovili v črnino. V Modeni se je smrtno ponesrečil »as« italijanskega avtomobilskega športa Eugenio Castellotti, ki je preskušal na dirkalni stezi nov avtomobil Ferrari. Na ovinku, kjer je treba hitrost zmanjšati na 70 do 80 km, mu namreč ni uspelo menjati prestave, zaradi česar ga je z vozilom, ki je vozilo najmanj 180 do 200 km, vrglo s steze ob zid in nato se ob dve ali tri škarpe. Vozača je že pri prvem sunku vrglo iz vozila in je obložen z razbito lobanjo. Malo zatem je izdihnil. Castellotti je bil star 26 let.

»LESNINA« Ljubljana, Parmova 41,

SPREJME V SLUŽBO
FINANČNEGA KNJIGOVODJO - LIKVIDATORJA
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe z opisom dosedanjih del pošljite splošnemu oddelku podjetja, najkasneje do 25. marca 1957. 1329-R

Uprava Splošne bolnice Novo mesto
razpisuje mesto
ZDRAVNIKA SPECIALIZANTA ZA INTERNO
Pogoj: opravljen pripravniški štaj in odslužen kadrovski rok.
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Družinsko stanovanje zagotovljeno. — Ponudbe pošljite upravi bolnice. 1288-R

Sprejememo v posojilo
KOVINSKO STRUŽNICO
1 meter dolžine z Norton prenosom.
Ponudbe pošljite
KERAMIČNO KEMIČNO INDUSTRIJI, KAMNIK
1288-R

ELEKTRO-LJUBLJANA OKOLICA
Iščete večje število
kvalificiranih in visokokvalificiranih elektromonterjev
Interesenti se naj zglasijo v tajništvu podjetja
v Ljubljani, Parmova 33, trakt 5.
1293-R

„Elektronabava,“
Podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala
Ljubljana, Resljeva cesta 14a
SPREJME
POMOŽNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJO
z nastopom 1. aprila 1957 ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku.
Ponudbe dostavite Upravi podjetja ali se zglasite osebno. 1332-R

UVOZNO IN TRGOVSKO PODJETJE
»SLOVENIJA AVTO«, Ljubljana
obvešča trgovsko mrežo, da bo 21. marca 1957 ob devetih v Beogradu, Klub športnih delavcev, Građaniška štev. 18
AVKLSKA PRODAJA
394 MOTOCIKLOV »PANNONIA«
Z ZAPRTO VERIGO, 250 ccm.
Takošnja dobava, višina lota šest komadov. — Začetna cena 279.000 din za komad. 1340-R

Umrl je naš ljubljani oče
FRAN BAJIČ
pomočnik finančnega direktorja v pokouju
Pogreb draga pokojnika bo v ponedeljek, 18. marca 1957, ob 15.30 iz Nikolajeva mrliške večnice na Zalah.
Zalujoče rodbine: Bajič, Santič, Rus
Ljubljana, dne 16. marca 1957.

Postalo ji je celo težko, da bi se sestajala s svojima japonskima prijateljskima, zato se jima je postopoma odtujevala. Ni mogla povedati tej ženi, o čem razmišlja podnevi in ponoči; tako se je izgovarjala, da se ne počuti dobro in da mora mnogo počivati. Oba, mož in žena, sta bila zelo zaposlena na univerzi in tako ju nazadnje ni več videla.

ime bi mu dala. Kakšno ime naj ima tuzemski otrok? Samó svoje ime, seveda, nikakor pa ne očetovega ali podobnega materinemu. Pomislila je na ameriško ime Joseph. Toda ni ga marala. Pomislila je tudi na to, da bi dobil otrok ime njegovega mrtvega brata Kensana. Toda, ali je imel ta otrok pravico do imena njenega brata? Ni ga hotela uporabiti brez privolitve njega, a tistega, ki bi ji ga lahko dal, ni bilo. Predstavljala si je otrokov obrazek, ki ni bil podoben nobenemu, kar jih je poznala, a je bil vendarle tak kakor vsi; bil je pravi tuzemski otrok. Ne bo ga imenovala Allen, ko pa Allenova mati ne pusti, da bi živel! Allenn — Allenn! Zakaj pa preprosto ne vzame dela očetovega imena in mu da ime Lennie? V trenutku, ko je pri sebi izgovorila to ime, je ime postalo otrokovo. Videla je majhen, ljubeček obrazek, velikih očk, katerih barve ni mogla razločiti, a vendarle živahen obrazek, ki ga je lahko dobro videla; in prav za takšnega otroka je bilo ime Lennie primerno. Tako je dobil ime in, ko se je razgovarjala z njim, ga je nazivala Lennie. Ko je bil nepotrpežljiv zaradi njegove tekanja po stanovanju in zaradi čiščenja, prajšenja in brisanja, ko je dolgo stala in sekljala zelenjavo za sukiyaki, ga je nežno pokarala.

ženska, bi bila odbila Allena ravno zato, ker ga je tako zelo ljubila.
Iztegnila je roke, ne da bi mogla govoriti, in Cynthia jih je z obema rokama prijala.
»Tako sem si vas želela spoznati!« je reka Cynthia z zvonom, toplim glasom. »Allena poznam vse svoje življenje. Sva kakor brat in sestra. Upam, da vam je to povedalo.«
»Da, povedal mi je,« je rekla Josui.
Obotavljala se je; ni mogla umakniti oči z lepe plavalčke, katere oči so bile tako modre, polt tako bela in gladka, ustnice tako močne in polne.
»Sneim klubok, Cynthia,« je rekel Allen. Bil je nemaren z njo, a bil je srečen, da jo vidi. »Napravi se, kot da si doma, Cynthia; siromašno je, vendar najino. Josui, kako se vedeš?«
»Tako sem presenečena,« je Josui brezmočno zamrmrala. »Presenečena nad čim?« je Allen vprašal.
»Tako je lepa,« je Josui rekla, še zmeraj brezmočno. »Tega nisem pričakovala. Nisi mi tega povedal.«
Smejala sta se ji, zroč drug drugega z razumevajočim veseljem. »Oh, kako ste privlačni!« je rekla Cynthia navdušeno. »Allen, nisi mi povedal, kako je privlačna. Ne čudim se, da si cvetko.«
Tedaj se je tudi Josui zasmejala in vzljubila Cynthia. Oh, bila je zelo srečna, da je bila Cynthia takšna, visoko, prijazno dekle, a vrhu tega še tako lepo.
»Prosim, sedite,« je rekla, ko se je imela zopet v oblasti. »Prinesla bom čaja. Allen mi je rekel, naj bo nocoj vse japonsko; prosim, oprostite za trenutek.«
Odhitela je iz sobe v malo kuhinjo in zaprla za sabo vrata. Sedla je na stol za minuto, da bi se oddahnila. »Lennie,« je tiho pokarala nerojenčka. »Ne skaci, prosim te! Predpasnik pokriva le nekaj, ne pa vsega. Ti nisi povabljen. Pomagaj svoji mami, prosim te!«